ПАМ'ЯТАЄМО МИНУЛЕ — 200-річчя НЕЗАЛЕЖНОСТИ ЗСА 100-річчя АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНИ — БУДУЄМО МАЙБУТНЄ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXIII. Ч. 44. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. TUESDAY, MARCH 9, 1976 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. ВІВТОРОК, 9-го БЕРЕЗНЯ 1976 No. 44. VOL. LXXXIII.

КОЛО 1,000 ОСІБ БУЛИ НА КОНЦЕРТІ СКРИПАЛІВ Ю. І Д. МАЗУРКЕВИЧІВ

АМЕРИКАНСЬКА ПРЕСА ПРОСЛАВЛЯЄ МУЗИК

Ню Йорк. — Понад тисяча осіб виповнили майже вщерть репрезентаційну концертову залю „Еллис Таллі" — в Линкольн Сентрі у Ню Йорку на концерті скрипалів Юрія і Дани Мазуркевичів. На програму складалися твори Телемана, Леклера, Прокофієва, Спора і Моцарта, а на надаток пара віртуозів відіграли ефектовний еспанський танок „Наварра" Пабло Сарасаті.

Буря оплесків була відповіддю на виконання парою віртуозів кожної точки програми. Після концерту, після 10-ої год. вечора, відбулося прийняття для Юрія і Дани Мазуркевичів в Українському Інституті Америки. Присвяченні були коло 200 осіб, здебільша представники мистецького світу, що їх запросили Генеральний канадійський консулят і Головна Канцелярія УККА.

У „Ню Йорк Таймсі" з 8 березня рецензент Еллен Гюз пише:

„Незвичайна насолода очікувала тих, які минулої суботи були на концерці в Еллис Таллі Голл. Дана і Юрій Мазуркевичі, скрипковий дует, мали свій нюйоркський дебют і доказали як приємно можна сприймати музику на двох скрипках, коли на них гарно грають. Пан і пані Мазуркевичі замешкали в Торонті приблизно рік і пів тому, після залишення Совєтського Союзу. Вона народилася в Литві, він в Україні й вони прибули до Канади через Литву. Обоє викладали в Київській консерваторії в Україні після закінчення студій з Дейвидом Ойстрахом у Московській консерваторії.

Їхня програма, що складалася із сонат Телемена, Леклера та Прокофієва, плюс Дуети Спора і Моцарта, що його, мабуть, аранжував Фердинанд Девід, не вимагали геройських подвигів на скрипках, але виконання Мазуркевичів було досвічених техніків і музик. Їхній спосіб грання гарно зливався, їхня інтонація та звук були гідні похвали, а в їхніх інтерпретаціях вони чудово вив'язалися як в протяжних ліричних пасажах так і в жвавих алеґрах".

Твір Моцарта-Давіда вимагав акомпанияменту піяніста, і акомпаньятором був Дейвид Оеі.

Рецензент "Дейлі Ньюз" Білл Закарієсен, який мусів бути також на іншому концерті, був присутній тільки на частині концерту Мазуркевичів, з якого написав теж дуже похвальну замітку. Зазначуючи, що п-і Мазуркевич є литовка, а Юрій Мазуркевич українець, які недавно замешкали в Канаді, Закарієсен писав: „У тій частині концерту, яку я мав змогу почути, вони виявилися високо обдарованими музиками і — треба похвалити їх, грали в повній гармонії один з другим, що веде до половинної перемоги".

Володимир Самійленко

УКРАЇНСЬКА МОВА
(Пам'яті Тараса Шевченка)

Диямант дорогий на дорозі лежав, —
Тим великим шляхом люд усякий минав
І ніхто не пізнав дияманта того.
Йшло багато людей і топтали його.
Але раз тим шляхом хтось чудовий ішов
І в пилу на шляху диямант він найшов.
Камінець дорогий він одразу пізнав
І до дому приніс і гарненько, як знав
Обробив, обточив дивний той камінець
І уставив його у коштовний вінець.
Сталось диво тоді: камінець засіяв
І промінням ясним всіх людей здивував,
І палючим огнем кольористо блищить,
І проміння його усім очі сліпить.

Так у пилу на шляху наша мова була,
І мислива рука її з пилу взяла.
Полюбила її, обробила її,
Положила на неї всі сили свої,
І в народний вінець, як в оправу ввела,
І як зорю ясну вище хмар піднесла.
І на злість ворогам засіяла вона,
Як алмаз дорогий, як та зоря ясна.
І сіятиме ввік, поки сонце стоїть,
І лихим ворогам буде очі сліпить.
Хай же ті вороги поніміють скоріш,
Наша ж мова сія' що години ясніш!
Хай коштовним добром вона буде у нас,
Щоб і сам зливувавсь у могилі Тарас,
Щоб поглянувши сам на створіння своє,
Він побожно сказав: "Відкіля нам сіє!"

Київ, 1885 р., 12-го листопада.

9 БЕРЕЗНЯ 1814 — 10 БЕРЕЗНЯ 1861.

„ТАКА НЕСПРАВЕДЛИВІСТЬ КЛИЧЕ ДО НЕБА"...

ЛИСТ СТЕПАНА СОРОКИ ДО ПОЛІТБЮРА ЦК КПРС

Ню Йорк (Пресова Служба ЗП УГВР). — Передаємо текст звернення українського політичного в'язня Степана Сороки до Політбюра ЦК КПСС в Москві, що поширюється у самвидаві в СССР і останньо предіставлося на Захід.

При цій нагоді просимо виправити помилку, яка трапилася у нашому повідомленні з 3 січня ц. р. у ньому ми назвали Степаном Сорокою Василя Сороку, який був засуджений в грудні 1961 року за приналежність до Українського Національного Комітету (УНК) на 15 років ув'язнення. Помилка трапилася у зв'язку з тим, що у деяких самвидавних документах Василя Сороку називають також Степаном. На ділі йдеться про дві різні особи.

Повний текст листа Степана Сороки звучить так:

„Я маю лише одно питання.

Заява до Політбюро ЦК КПРС.

Весною 1952 року мене заарештували за читання заборонені націоналістичної літератури (п'ять брошур), за декілька „зборів" і створення молодіжної організації, вся діяльність якої виявилася, згідно з присудом, у вивченні антисовєтської націоналістичної літератури (тобто тих же самих брошур). Заарештованих тоді було нас усього 7 осіб. У тому ж 1952 році Ровенський воєнний трибунал військ МДБ засудив мене на 25 років виправно-трудових таборів у віддалених місцях.

В 1956 році Комісія Президії Верховної Ради СССР розглянула справу і звільнила мене, уневажнюючи судимість. Та в грудні 1957 року, коли до Києва приїхав М. С. Хрущов на святкування 40-річчя УССР, на брехливий донос, немов би то я приготовляю атентант на М. С. Хрущова, мене знову заарештували. Розпорядження на арешт санкціонував прокурор України Панасюк і голова КГБ УССР Нікітченко. В ході розгляду справи було твердо встановлено, що нічого подібного не було у мене навіть на думці.

Але з ув'язнення мене не звільнили. Причина зрозуміла. На початку підняли великий шум довкола „атентату", так що про нього інформувався осообисто навіть М. С. Хрущов. Коли виявилося, що „атентат" це результат легковірности органів державної безпеки, органи побоялися, щоб Хрущов, буа, й дійсно не дав їм по голові за настрашення його і піднятий шум, і тому київський КГБ в особі Нікітченка відмінив своїми заходами рішення комісії з 1956 року.

Таким чином, я без суду вийшов винуватим і засудженим на 25 років ВТТ (виправно-трудових таборів), а кінці про „атентат" заховали, очевидно, за рахунок мого життя і мук.

І ось пройшли роки. Давно відійшов від політичної арени і навіть із життя М. С. Хрущов, і, здавалося б, можна і треба зробити відносно мене хоча б співчений жест (поскільки зібрані й знівечені кращі роки мого життя і підірване моє здоров'я).

Але нічого не сталося. Становище, що утворилося, влучно і точно з'ясував майор Рубан, працівник київського КГБ (потім за ним повторили і інші його колеги): „Хіба ж можна випустити Сороку на волю? Він же буде там розказувати людям!" (Мається на увазі: про свою справу, про відсиджене ні за що майже чверть сторіччя).

У цьому вислові — вся суть справи. Виявляється, що найстрашнішою моєю провиною є те, що я невинний. — Далі нікуди.

Ранньою весною цього року я захворів на тромбофлебіт, але, по волі долі, не дійшло до вилину крови ані в мозку, ані в серці. Пролежав півтора місяця в лікарні і при виписці з неї відчув, що маю рака горла. Просив про консультацію ляринголога. Обіцяли, що прийде.

А покищо я зобов'язаний працювати: шити торби.

Чи ви не думаєте, що така жахлива несправедливість кличе до неба?

С. Сорока"

3 червня 1975 року

Генерал Гейґ перестерігає перед мілітарною потугою СССР

Оттава, Канада. — Телевізійна сітка „Канейдієн Бродкестінг Корпорейшен" минулого тижня передала інтерв'ю з генералом Александром Гейгом, головнокомандуючим збройних сил Північно-Атлантійського Союзу (НАТО), в якому ген. Гейґ заявив, що головним завданням Заходу в майбутньому буде протиставитися експансіоністичним спробам Совєтського Союзу на всіх обширах. Він сказав, що події в країнах „третього світу" напевно доведуть до того, що західні держави „будуть змушені вживати свою силу", щоб запобігти навіть більш серйозним конфліктам.

Перестороги Гейга наступила саме в час, коли речники НАТО виявляють стурбовання спроможністю Совєтського Союзу вести мілітарні акції в далековіддалених країнах, наприклад в Анґолі, а також тим, що в Східній Німеччині кількість совєтських воєнних військ зросла з 250.000 до 350,000. Генерал Гейґ та інші речники НАТО вказують на факт, що на території Европи держави Варшавського Пакту мають перевагу в кількості воїнів, перевагу у військових літаках і танках тощо, тобто в конвенційній зброї. Наприклад, комуністичний бльок має 19.000 танків, а держави НАТО 6.100. Деякі коментатори твердять, що Совєтський Союз так збільшив військову продукцію, неначе приготовлявся б до війни. Генерал Гейґ заявив, що Захід якнайшвидше мусить приготовити пляни, щоб запобігти загрозі з боку Совєтського Союзу в різних частинах світу. Заявляючи, що політика детанту не може заступити мілітарної сили Заходу, генерал Гейґ закликав країни НАТО збільшити продукцію конвенційної зброї та кількість воїнів. Він сказав, що таке скріплення мілітарної сили Заходу конечне, хоч НАТО покищо переважає в тактичній атомовій зброї.

Сенатор Джексон виступив в обороні югославського дисидента Міґайла Міґайлова

Вашінґтон. — Сенатор Генрі Джексон, один з кандидатів на президента з Демократичної партії, вислав минулого тижня телеграму на адресу президента Югославії Тіта, обурюючись проти поведінки тюремних властей супроти югославського дисидента письменника Михайла Михайлова, який від 6-го грудня 1975 р. перебуває на частинній голодівці, протестуючи таким чином проти нестерпних в'язничих умовин. В наслідку голодівки Михайлова, який згідно із свідченням друзів письменника, знаходиться на краю катастрофи, справа набрала широкого розголосу, зокрема в ЗСА і Західній Европі і на адресу югославських амбасад і консулятів посипалася ціла маса протестних телеграм з домаганням переглянути справу Михайлова і дозволити йому виїхати на Захід.

В телеграмі Генрі Джексона до Тіта, між іншим, пидається: „Як ви собі пригадуєте, я минулого року звертався до вас в справі Михайла Михайлова і просив, щоб ви особисто поцікавились долею письменника, який тепер догорає з голоду в тюрмі Сремска Мітровіца. Говорячи цілком відкрито, —пишеться далі в телеграмі Джексона, — ті з нас в Америці, які весь час намагалися піддержувати приязні зв'язки і співпрацю з Югославією і які цінять свободу людини, потрясені долею Михайлова. Ви одинокий могли би зберігти життя і привернути свободу згаданому в'язневі і тому прошу це раз зробити все можливе, бо за кілька днів може бути вже запізно", — пише в кінцевих рядках сенатор Г. Джексон.

Об'єднання письменників „Слово" вшанувало пам'ять Миколи Понеділка

Ню Йорк. — Заля домівки „Союзу Українок" при 2 Евеню в Ню Йорку не була всилі примістити всіх, що в минулу суботу 6-го березня ц.р. прийшли на Поминальний вечір, улаштований Об'єднанням українських письменників „Слово" у 40-ий день після передчасної смерти Миколи Понеділка. Першим промовляв близький приятель покійного Миколи Понеділка Юрій Стефаник, постійно замешкалий у далекому Едмонтоні в Канаді. З питомим тому дійчеві красномовним талантом — він накреслив історію своєї приязні з Миколою Понеділком, який прибув до ЗСА після Другої світової війни. Юрій Стефаник виявив, що приготовляють до друку посмертну збірку оповідань та різних недрукованих нарисів покійного Миколи Понеділка, та що зберігається сотні листів Покійного, які є літературними перлинами. — Із записної стрічки відіграно маловідомий монолог — спогад Миколи Понеділка, як-то він упершe, як сільський хлопчина, дізнався про існування такого письменника, що називався Василь Стефаник — тоді на „чорній листі" у бібліотеках в Совєтській Україні.

Микола Понеділок

нарис Миколи Понеділка про його безперебійне перебування з невідступною товаришкою — Тугою. — Драматичний артист Иосип Гірняк, також близький приятель покійного Миколи Понеділка, закінчив поетичним словом той вечір, що стояв на високому літературному рівні. Проводив голова „Слова" Остап Тарнавський.

— Д-р Роман Осінчук дав інформаційний нарис, що він упершe ствердив у Понеділка пістряка грудної залози. Хоча негайно переведено операцію, проте прийшли перекиди невиліковальної страшної недуги, яка загалом тривала один рік. — Володимир Лисняк і Лариса Кукрицька перечитали присвячений Миколі Понеділкові елегійне оповідання-нарис найближчого приятеля Покійника, Івана Керницького п.з. „Останній до раю": як-то померлі українські письменники влаштовували на тому світі Академію у честь прибуттого між ними Тараса Шевченка і як-то в останній хвилині явився між ними також Микола Понеділок. Опісля Лисняк і Кукрицька відчитали елегійний

ВІДЗНАЧАЮТЬ РІЧНИЦЮ ЗАКАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

Головна Управа Карпатського Союзу влаштовує в неділю 14-го березня ц. р. о год. 3:30 по полудні в залі української православної церкви Св. Трійці при 836 Лайонс Аве. (ріг Стайвенсон Аве.) в Ірвінґтоні, Н. Дж., Святочну Академію з нагоди 37-ої річниці проголошення самостійности Карпатської України. Святочну доповідь виголосить ред. Ярослав Гайвас, в мистецькій програмі візьмуть участь: співак-баритон Микола Голодик, пані Тамара Кардашинець — рецитація, співочий гурток „Кобза" під проводом Андрія Фаміря, панна Шраменко — гра на фортепіяні, Теодор Семчишин — гра на бандурі.

Ольга Кузьмович стала головою Спілки Українських Журналістів в Америці

Ню Йорк (Л. В.) — Десяті Загальні Збори Спілки Українських Журналістів Америки, які відбулися тут минулої суботи, 6-го березня в Пластовій домівці, обрали ред. Ольгу Кузьмович, абсольвентку журналістичного факультету в університеті Варшави, на голову цієї Спілки. На почесного голову СУЖА обрали кількакратного голову СУЖА, який зріксз того становища, ред. Івана Кедрина-Рудницького. Також одноголосно обрано на пропозицію Номінаційної Комісії Управу у складі: Василь Верган — 1-ий заступник; Василь Тершаковець — 2-ий заступник; Павло Дорожинський — секретар; Роман Голіят — скарбник; члени: Орест Питляр, Мар'ян Коць, Юрій Ігор Павлічко, Уляна Старосольська - Любович, Іванна Савицька. До Контрольної Комісії увійшли: д-р Роман Осінчук (голова), Михайло Островерха і Володимир Левенець. Товариський Суд — Лука Луців, Володимир Варагура і Ярослав Гриневич. Верифікаційна Комісія — Микола Сидор-

Ольга Надія Кузьмович

Чарторийський і Степан Женецький.

10-ті Загальні Збори СУЖА, яка налічує 124 членів, з того 104 дійсних і 20 „паперових", — розпочалися о 1-ій годині дня, відкриттям, що його перевів уступаючий голова СУЖА ред. І. Кедрин-Рудницький, вибором Президії у складі: д-р Мирослав Прокоп — голова і ред. Людмила Волянська — секретар, та відчитанням привітів, між ними — від

(Закінчення на стор. 4-ій)

Появився 3-ій том твору А. Солженіцина „Архіпелаг ГУЛаг"

Париж. — Третій том твору письменника Александра Солженіцина „Архіпелаг ГуЛаг", який має 580 сторінок друку, а зміст якого переважно торкається численних совєтських концтаборів та подій в них, появився недавно у Парижі. Дещо про зміст 3-го тому книжки пише американський журнал „Ньюзвік" з 8-го березня ц. р. Журнал, між іншим відмічує, що найбільше враження на читача робить опис масового нищення в 1941-42 рр. українців у Винниці (біля 9.439 осіб), яких з пов'язаними колючим дротом руками, стріляли службовці НКВД в потилицю. Вони були вимордувані, — говориться в замітці „Ньюзвік", з наказу Нікіти Хрущова. Солженіцин розказує в книжці також про повстання в'язнів в концтаборах в 1949 р. і про заворушення в Новочеркаську в 1962 р. де КГБісти стріляли до людей гострими кулями, вбиваючи при тому понад 70 осіб.

Замітка в „Ньюзвік" закінчується словами самого Солженіцина, що концтабори в СССР мусять залишитися, бо є частина совєтської системи і без них ця система розвалиться. Солженіцин робить також висновок, що: „Архіпелаг існував, Архіпелаг існує і Архіпелаг існуватиме, поки не буде знищений терористичний режим Кремля".

В ЛЮТОМУ ЗМЕНШИЛОСЯ БЕЗРОБІТТЯ І ВПАЛИ ГУРТОВІ ЦІНИ

Вашінґтон. — Департамент праці повідомив, що протягом лютого рівень безробіття зменшився з 7.8 до 7.6 відсотка всієї робочої сили, що становить 4-ий місяць підряд, що число безробітних ЗСА зменшується. У травні 1975-го року рівень безробіття становив 9.2 відсотка робочої сили. Отже, зменшення кількости безробітних протягом останніх кількох місяців доказує, що економіка ЗСА продовжує поліпшуватися.

Департамент праці також поінформував, що і на протиінфляційному фронті ситуація краща, ніж кілька місяців тому, бо протягом лютого гуртові ціни впали на п'ять десятих одного відсотка. Це також вже четвертий місяць підряд, що ці ціни обнижуються.

Степан Островський переобраний головою Надгудсонської Округи УНСоюзу

Джерзі Сіті, 6-го березня (В. С.). — Зібрані на річних Загальних Зборах Окружного Комітету Відділів УНСоюзу представники Відділів УНСоюзу Джерзі Сіті та Байону переобрали одноголосно головою цієї Надгудсонської Округи УНСоюзу Степана Островського, довголітнього союзового та громадського діяча цього міста. До складу майже повністю переобраної Окружної Управи разом із головою Степаном Островським увійшли: Галина Гаврилюк — заступник голови, Михайло Шкодин — заступник голови, Михайло Жук — секретар, Володимир Бутковський — касир, Микола Шеремета — організаційний референт, Осип Зубрицький — заступник секретаря, інж. Мирон Сірий, Михайло Волошин і Мелянія Мілянович — члени Контрольної Комісії. Збори, якими проводив інж. Мирон Сірий, як предсідник, та Галина Гаврилюк, як секретар, вирішили однозгідно посилити організаційну працю, щоб виконати наложену на Округу квоту, згідно з пляном, що його представив зібраним обласний організатор Василь Оріховський.

Збори відкрив голова Округи Степан Островський і передав провід нарадам

Степан Островський

обраній президії, предсідник якої зарядив на початку одноохвилинну мовчанку для вшанування пам'яті недавно померлого секретаря 287-го Відділу УНСоюзу бл. п. мгра Осипа Стецури. Опісля секретар попередніх річних Загальних Зборів Неоніля Сохан відчитала протокол цих Зборів, який прийнято одноголосно. Про працю Округи звітували: голова Степан Островський, заступник голови Галина Гаврилюк, касир Володимир Бутковський за себе і хворого секретаря Михайла Жука та голови Контрольної Комісії від імени її трох членів — М. Сірого, М. Волошина і Мемані Міляновича. Після короткої дискусії, в якій Галина Гаврилюк доповнила звіт про успіхи

(Закінчення на стор. 4-ій)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J 07303.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Культ, що об'єднує націю

Культ Тараса Шевченка в українському народі — це унікальний феномен у культурному світі. Бо ж Тарас Шевченко не одинокий великий поет, — в історії літератури різних народів пишається ціла галерія великих творчих постатей, справжніх титанів духа. Данте й Петрарка в італійців, Байрон і Шеллі в англійців, Віктор Гюго у французів, Гете і Шіллер у німців, Едгар По в американців, Міцкевич і Красінський у поляків, Петефі у мадярів, Вазов у болгарів, щоб назвати тільки кілька прізвищ, кожний із них займає почесне місце в літературі свого народу і кожний причинився до піднесення рівня літератури всього людства. Проте Тарас Шевченко — зовсім окреме явище: він для українців не тільки геніяльний поет, який поєднав майстерність форми з глибиною змісту, але насправжній „пробудник народу". І тому культ Тараса Шевченка тільки на другому місці стосується перлин лірики у „Кобзарі", зате в першу й головну чергу стосується тих його поем, думок і закликів, які перевели революцію у світовідчуванні українського народу.

Тарас Шевченко — це автор „Кобзаря". Але займає найперше місце в історії української політичної думки. Він перетворив своєю творчістю психіку українського народу, він був віщим пророком, але й автором новітньої української політичної програми. І тому Шевченко „завжди актуальний", хоча народився 162 роки тому та помер тому 115 років. Він актуальний особливо тепер, коли, виступивши проти політичного поярмлення і економічної експлуатації України царським режимом, сьогодні адресує своє обвинувачення на адресу большевицького режиму, пересмника, наступника і продовжника основних засад царського володіння: русифікування України й українців всіма можливими, найбільш вирафінованими способами, та експлуатування українського народу, як невольників, запряжених до воза московських п'ятирічок.

Культ Тараса Шевченка унікальний ще й тому, що „Кобзар" став наче Євангелієм всіх верств і прошарків українського народу, всіх українців і українок без уваги на їхнє обласне походження, їхню стать, віру, професію, без уваги теж на теперішнє їхнє місце замешкання. На місяць березень припадають „Шевченкові дні" і в тих днях відбувається щорічне святкування Тараса Шевченка буквально скрізь, де тільки існує якась українська громада: в Україні і далеко поза Україною. З усіх істориків і дослідників української літератури найчисленнішу групу становлять шевченкознавці. Але ж вони не мають монополю на культ Шевченка, бо Шевченко — власність цілого народу, всіх синів і дочок України, бо Шевченко всіх їх надхнув новим духом. Тому це такий глибокий і всезагальний культ, що володарі Кремля збагнули: Шевченка не можна „викреслити", Шевченка не можна промовчати, проти Шевченка не можна виступати. Прийнято іншу тактику: викривлювання його ідей, фальшування його провідних думок, приписування Шевченкові тенденцій, яких він не мав і про які й не думав. Тому — в совєтській пропаґандивній інтерпретації — Шевченко не ганив Хмельницького, як „нерозумного сина" за Переяславський договір, а сам був звеличником московського старшого брата; Шевченко не закликав до національно - політичної революції, а тільки до скинення з народу соціяльних кайдан; Шевченко не був поетом, який всією своєю істотою перейнявся ідеями християнізму і вірою в Бога, що Його діла не вільно судити, а був безувірком...

Ці і їм подібні фальші про Шевченка такі яскраві й очевидні, що вони ні трішки не шкодять культові Шевченка. Навпаки, вони спонукують до тим більшого, тим палкішого вшановування Шевченка всіма українцями в Україні і поза нею. І тому то цей культ Шевченка став найсильнішою духовою ланкою, яка в'яже розсіяних по світу українських вигнанців і тих, які живуть під суворим совєтським режимом. Це сильна, нерозламна ланка. У підсовєтських енциклопедіях, шкільних підручниках та всій політично - пропаґандивній літературі не кажеться інакше про Івана Мазепу, як тільки про зрадника, про Симона Петлюру й інших провідних мужів визвольної війни - революції України нема ні слова, а самі визвольні змагання це „громадянська війна". Але Тарас Шевченко символізує ту саму ідею, що її словом і ділом передали грядучим поколінням і Мазепа і Петлюра і 22-ий січня 1918 року — всі українські люди це знають. Тому і тепер, коли від часу смерти Тараса Шевченка народилися й виросли вже 5 українських поколінь, належить йому від нас доземний поклін.

Лука Луців

Т. ШЕВЧЕНКО ПРО Б. ХМЕЛЬНИЦЬКОГО І ПЕРЕЯСЛАВСЬКИЙ ДОГОВІР

Великий український поет Тарас Шевченко, краще як деякі історики, знав, що все лихо України — в нещасливому договорі гетьмана Богдана Хмельницького з Московщиною. На великий жаль, цього не знали наші давніші й новіші історики. Навіть Шевченкові приятелі Панько Куліш та Микола Костомаров після смерти автора „Кобзаря" не вважали Московщину ворогом України, як це вони робили тоді, коли належали до тайного товариства Кирило-Методіївського Братства, ідеологом якого був Тарас Шевченко.

Також і новіші українські провідники в 1917 до 1920 рр. не вповні здавали собі справу з того, яка небезпека грозить Україні від Москви, яка скинула царя і стала „найдемократичнішою" комуністичною республікою, проголосивши всім волю „вплоть до отделєнія", висилаючи одночасно свої війська на підбиття новостворених держав тих народів, які після упадку царату проголосили самостійність. Цю московську облуду передбачав в 1847 році Т. Шевченко, боячися того, щоб „Україну злії люди не приспали" і щоб її, лукаві, в огні „не збудили окраденую". Цього не зрозуміли українці тоді, не розумів цієї осторогн нашого найбільшого поета і М. Драгоманов майже сто років тому, а вона стала жахливою дійсністю в роках наших визвольних змагань, і тепер український нарід терпить за ці помилки і вже знає, що комуністична Росія ще гірша за царську Москву.

Т. Шевченко писав про Б. Хмельницького в таких творах: „Розрита могила" (1843), „Чигрине, Чигрине" (1844), „Великий льох" (1845), „Стоїть в селі Суботові" (1845), „Якби то ти, Богдане п'яний" (1859) і в „Осія Глава XIУ" (1859).

В поемі „Розрита могила" Шевченко шукає причини, чому „гине Україна" і чому вона „сплюндрована". Вина тут Б. Хмельницького, і поет вкладає в уста України - матері страшні слова на його адресу:

Ой Богдане!
Нерозумний сину!
Подивись тепер на матір,
На свою Вкраїну,
Що, колишучи, співала
Про свою недолю,
Що, співаючи, ридала,
Виглядала волю.
Ой Богдане, Богданочку!
Якби була знала, —
У колисці б задушила,
Під серцем приспала.

Рік пізніше написав Шевченко поему „Чигрине, Чигрине", в якій оплакує славу колишньої гетьманської столиці, жалкує, що

Заснула Вкраїна,
Бур'яном укрилась, цвіллю
зацвіла,
В калюжі, в болоті серце
прогноїла
І в дупло холодне гадюк
напустила.

В 1845 р. оповідав поет про долю Степана й Ярини в поемі „Сліпий" („Невольник") і там не забув зганити Хмельницького, називаючи „Богданом недомудрим, ледачим сином".

Та найгостріше осудив поет Хмельницького в поемі містерії „Великий льох", де виступають три душі, три ворони і три лірники.

Перша душа карається на цьому світі тому, що важко согрішила, — „вповні шлях перейшла" гетьманові, Богданові Хмельницькому, коли він їхав до Переяслава, де мав укладати договір із Москвою. Гріх цієї душі тяжкий, хоч зроблений несвідомо. Але Шевченко змушує каратися першу душу навіть за несвідомо доконане діло: душа „того не знала, що він їхав в Переяслав Москві присягати!"

Друга душа согрішила тим, що цареві Петрові коня напоїла, „як він їхав в Москву із Полтави", а третя карається тому, що, бувши ще дитям „усміхнулась до цариці Катерини. Петро і Катерина могли руйнувати українську волю тільки тому, що Б. Хмельницький „їздив у Переяслав Москві присягати".

У „Великому льоху" виступають і три ворони: українська, польська і московська. Українська ворона хвалиться, як то вона нищила й нищить український нарід після того, як Хмельницький приєднав Україну до Москви.

А з вольними козаками
Що я виробляла?
Кому я їх не наймала,
Не запродавала?
Та й живущі ж,
проклятущі!
Думала з Богданом
От-от уже поховала...
Ні! Встали, погані,
Із шведською приблудою...
Та й тоді ж творилось!
Аж злішаю, як згадаю...
Батурин спалила,
Сулу в Ромні загатила
Тільки старшинами
Козацькими.

Свого гострого суду над Хмельницьким поет не змінив до самої смерти. У вірші „Осія. Глава XIУ" поет пише:

Мій краю любий,
неповинний!
За що тебе Господь кара,
Карає тяжко. За Богдана
Та за скаженого Петра.
25 грудня 1859

В поезії „Як би то ти, Богдане п'яний", написаній 18 серпня 1859, Т. Шевченко найсуровіше осудив Б. Хмельницького за Переяслав. Наведемо цей вірш в цілості.

Якби то ти, Богдане п'яний,
Тепер на Переяслав
глянув
Та на замчище подивись,
Упився б, здорово упивсь!

І препрославлений
Козачий

(Закінчення на стор. 3-ій)

† М. Сосновський

ВЧОРА І СЬОГОДНІ

Промова на Шевченківському святі в Ірвінгтоні 1974 року

(1)

Так склалася наша дійсність, що ми самі маємо змогу безпосередньо спостерігати і осмислювати ролю поетів і письменників у складному процесі національного відродження, вплив їхніх слів на тисячі і мільйони людей. Розвиток ситуації і подій в Україні під кінець 50-х і упродовж 60-х років наче перегукуються з умовами з-перед понад сторіччя, коли на історичній арені появилася величня постать Тараса Шевченка з його могутнім

Возвеличу
Малих отих рабів німих!
Я на сторожі коло їх
Поставлю слово.

Порівняння двох, сторіччям розділених, епох української історії допоможе нам сьогодні у роковини народин і смерти пробудителя української нації Тараса Шевченка краще побачити, прикрите пилом часу і забуття, минуле та усвідомити собі, в чім криється вічна актуальність і вічна сучасність Великого Поета.

Поет наших днів, якому судилося ділити долю Шевченка, перебуваючи у концентраційному таборі Явас у горезвісній Мордовії, дав нам таку відповідь:

Жив поет із серцем
Прометея
У гурті заляканих людей...
Жив з пігмеями й не став
пігмеєм!
Вмер, а все лишився
Прометей!
Він не був лауреатом
премій,
Блях-оздоб на грудях
не носив,
Плащ солдатський —
вищу з академій —
То й усе, що в долі
заслужив.
Хист не вмів свій вигідно
продати,
З музою контракту
не уклав,
Він служив в поезії
солдатом —
Тільки вмерши,
генералом став.

Ці слова поета - в'язня нашого часу Святослава Караванського наче доповняє інший поет-в'язень Михайло Осадчий, пишучи

Ген Володимирська
могутня траса,
Де криті воронки повзуть
нігною тінню,
Ділюсь я в тюрмах
долею Тараса,
Лишивши кров Тарасика
Вкраїні...
Та, як ділюсь я долею
Тараса,
Лишив життю Тарасову
кровину...
Всі Соловки, централки,
всі Яваси
В його думках згадаються,
Вкраїно.

Тарас Шевченко належить до дуже малого числа найбільших геніїв світу, яким судилося стати символом своєї нації і своєї країни. На кін української історії він вийшов в добу не тільки повного поневолення українського народу, але й у добу суцільного занику серед нашого народу національної свідомости. Це була доба, коли ми просто перестали бути народом, нацією, а найшлися на рівні етнографічної маси, національний розвиток якої регресував до рівня примітивного етнографізму. Коли ж, однак, пів сторіччя пізніше наш нарѳд здобувся на виявлення якоюсь мірою вже власної національної волі, то це для тодішньої дійсности майже чудо сталося у висліді впливу невеликої розміром збірки поезій, Шевченкового „Кобзаря". Не припадок вже, а своєрідна логічна закономірність криється в тому, що в час найбільшого підйому в Україні, коли наш народ став на шлях власного державного будівництва, то святою піснею для народних мас, їхнім „національним гимном" був „Заповіт" Шевченка, слова якого запали глибоко в народну душу і її відродили.

Зі спогадів сучасників ми знаємо, який вплив мали окремі поезії Шевченка на формування світогляду осіб з його оточення і як вони розбуджували національну свідомість. Про те, який був стан в Україні в час, коли жив і творив Шевченко, ми можемо бачити з його ж таки творів, з його слів, коли він писав, що

І не в однім селі,
А скрізь на славній
Україні
Людей у ярма запрягли
Пани лукаві... Гинуть!
Гинуть!
У ярмах лицарські сини,
А препоганії пани

Жидам, братам своїм
хорошим,
Останні продають штани,
Погано дуже, страх
погано!
В оцій пустині пропадать,
А ще поганше на Украйні
Дивитись, плакать —
і мовчать!

Такою була дійсність в імперії, де—„од молдаванина до фіна на всіх язиках все мовчить, бо благоденствує". У цій дійсності залунало слово Шевченка, який закликав своїх земляків схаменутися, бути людьми, відродити давню славу і волю України і не питати та не шукати у чужому краю „того, що немає і на небі, а не тільки на чужому полі". А вже до глибини душі мусів потрясти сумлінням народу заклик

... вставайте,
Кайдани порвіте
І вражою злою кров'ю
Волю окропіте!

Ось що свідчив Микола Костомаров про враження від політичних віршів Шевченка 40-х років.

(Продовження буде)

Леся Лисак

БЕРЕЗЕНЬ

Спитала мене подруга з часів нашої спільної молодости: — Чи тебе теж пригнічує важка ц ь о г о р і ч н а з и м а? Бо я вже не можу дочекатся весни! Надовкучили до живого люті морози, пронизливі вітри, снігові буревії, непроходимі ховзькі дороги! І це все перемішані із наглими та несподіваними змінами від сніговії до дощу і знову снігу! — Марійка зідхнула. — Чи запримічуєш, як нестабільна та прикра погода діє на людей? Коли погода дошкульна, у людей теж поганий настрій, вони теж стають похмурими, прикрими у співжитті, дошукуляють одні одним. А коли прийде трохи погідніший день, люди теж стають бадьорішими і привітнішими. — Не перечу, Марійко. Люди є частиною природи і вона мимохіть відбивається на їхніх почуваннях. Та не турбуйся. Вже березень, а це означає... — Початок календарної весни — перебила мене. — Шкода тільки, що календарна весна часто не йде зі справжньою! Інколи в березні ще випаде сніг по коліна, а вітер пече вогнем. Коли ми були молодші, більше загартовані й відпорніші, то ще було пів біди. А тепер... —

— Не будь песимісткою, Марійко! Березень — це не тільки початок календарної весни. Це теж переломовий місяць, який означає надію. Надію, що весна таки прийде. Подумай, що вартувало би наше життя, коли б нам відібрати всяку надію на краще? —

Обличчя Марійки стало вдумливе і по хвилині вона тихо проказала:

„Якже мені у неволі жити без надії?

Навчіть мене, добрі люди, а то одурію!" — Так сказав наш Пророк і найбільший поет Тарас Шевченко. Він страждав у неволі, а ми тут живемо вільно та ще й у достатках, проте кожне життя, позбавлене надії на краще, стає невиносним. — Її обличчя звільна прояснювалося.

— Добре, що ти сказала це милозвучне слово „березень". Не тільки тому, що змалку дуже люблю чудові берези, які так само, як люди, очікують весни. Це слово „березень" наводить багато думок і споминів.

—Будь обережна зі „споминами", — зажартувала я, дехто каже, що наше покоління придає надто багато уваги споминам, а нам треба йти вперед, не оглядатися назад.

— Ні, — похитнула рішучо головою. — Так само, як життя без надії стає безвартісним, так же само без споминів воно було б безмежно вбоге. Без згадок про пережите, воно наче зависло б у порожні! А втім — хіба майбутнього не будується на досвіді минулого?

—Я за ніякі скарби не визбулася би моїх споминів, — продовжувала Марійка, — бо вони — є мій великий духовий скарб! Вони підносять мене на дусі, вони додають мені сили, коли закрадаються сумніви. Підсвідомо бачимо нинішній день крізь призму вчорашнього. Мимохіть порівнюємо, що ми робили краще колись, і що робимо тепер. Не дивуйся, але кожнорічне Шевченківське свято бачу крізь ясну далечінь колишніх святкувань у молодості.

... І враз я теж побачила те, що моя подруга. Місяць березень у гімназійних часах. У княжому городі Перемишлі, якого горда слава сягала у сиву давнину української княжої державности. Із залишків замку на горі віяв особливий вітер, який дарував дивну силу. Не чужий, злорадний, від якого костеніє серце. Наш, рідний, весняний. Цей сам вітер, що колись окрилював відважних княжихдружинників, які обороняли волю і честь своєї батьківщини. Старі могутні дерева на Замковій горі щовесни відновлялися пишною зеленню, наче хотіли б сказати людям, що дух національної свідомости не сміє заникнути, що по кожній важкій зимі, він оживає знову. І здавалося, що пісню про нескореність шепочуть теж води срібнолентого Сяну, які теж прорвалися з-під льодових оков. А згори сонце товаришило цій пісні про відродження. І молоді серця гімназисток вдаряли ритмом березневих днів, днів, що величали пам'ять Тараса Шевченка.

— Пам'ятаєш, — чую голос Марійки, як ми врочисто готувалися до Шевченківського свята? Коли ми вивчали пісні до Його слів, ми робили цього „для годиться", щоб одержати оплески за добре виконання! О, ні! Ми співали для Поета із вдячности за те, що Він нам дарував! За те, що вказав нам дорогу, якою мусимо йти, щоб дійти до мети. Його „Заповіт" був для нас тим, чим є молитва для віруючих. З трудом опановувала сльози зворушення, коли співали: „І мене в сім'ї великій, сім'ї вольній новій, Не забудьте пом'янути незлим, тихим словом"...

— Ти розумієш, яка глибінь у думці „сім'я вольна, нова"? Це ж переможний фінал змагань за волю і державність, це ультимат, який мусимо осягнути! І не яловими сподіваннями на чиюсь „ласку", а просто, так як приказав Поет: "Поховайте та вставайте, кайдани порвіте І вражою злою кров'ю волю окропіте". — Це не поетичний зворот, це вимога. Кожний тестамент повинен бути сповнений. Ти віриш в це?

—Вірю. Кожний, хто є справжнім українцем, мусить в це вірити. Коли б зникла ця віра, усі попередні змагання пішли б надаремно. А цього ніколи не може бути. Хоч як важко бувало і далі є важко, українського народу не можна ворогам стерти з обличчя землі! Нас нищать, нас переслідують, нас залякують, нас ограбовують, навіть інколи обезцінюють, але ми є і будемо!

— Що дає тобі цю певність? — тихо спитала Марійка.

—Реальні факти й докази, що в нашому народі є особлива живуща сила, якої тихцем бояться і найбільш жорстокі переслідувачі! Як сказав Поет: „Не скує душі живої і слова живого, не понесе слави Бога, великого Бога".

...Промінь березневого сонця роз'яснив обличчя, наче б підтверджував цю правду...

Людмила Мойсеєва

ГАННА – БЕАТРІЧЕ ШЕВЧЕНКОВА

Щоб поезія була вічною, щоб поетична творчість раз-у-раз зворушувала і хвилювала до глибини серця все нові і нові покоління, та особливо, щоб серед тих адораторівтворчости поета були молоді люди, тобто молоді люди останнього, того наймолодшого, покоління, потрібно їй такі елементи: любов, правда, краса і ерос, але й, буває, також — ненависть, чари (зілля), непорозуміння і смерть. Такі помічення зробив вдумливий критик, стверджуючи вічність теми Ромео і Джульєти, але це саме може стосуватися Трістана і Ізольди, Данте і Беатріче, чи Шевченка і... його першої і останньої справжньої і найбільшої любови. Всі ці елементи виступають аж надто увипуклено в творчості Тарасовій — в „Причинній" першій баляді його й „Тополі", чи в „Марії" — поемі, написаній рік і чотири місяці перед смертю, в Петербурзі, з її чистим і полум'яним еросом.

Хтось надхнув Шевченка на ту творчість його. Яка Беатріче водила рукою поета, коли він писав:: „серце!" — та й зомліли. Довго-довго тільки — „серце", та й знову німіли. „Годі, пташко!". „Ще трошечки, ще... ще... сизокрилий! Вийми душу!.. Ще раз . . . ще раз..."? („Гайдамаки").

„Тисячі сторінок списані, сотні архівів вивчені, щоби відновити образи тих, кого любив Пушкін.. В „любовному небі" Гете не лишилось ні одного нерозкритого сузір'я, — всі знайдені, названі, вивчені", — писала рівно 30 років тому Марієтта Шагінян, одна з найсумлінніших дослідників Шевченка, нарікаючи слушно на те, що якраз в біографії Шевченка цю преважливу сторінку майже цілковито промовчується. „В тому, кого і як любив творець — один з ключів до його творчої тематики, до розуміння головних його сюжетів, до розгадки його соціяльних, політичних, життєвих ідеалів. І особливо це вірно у відношенні до Тараса Григоровича Шевченка, палко кохаючого в житті, і кохаючого не „пристрастю", не ради „нервового піднесення", а шукаючого в любові той великий зв'язок з суспільством, поєднання з людськістю, розв'язки самотности, — особистої і громадської, — які роблять любов наймогутнішим, найповнішим виразом внутрішнього єства людини".

Майже лементом звучав докір Марієтти Шагінян тим шевченкознавцям, що потрапили навіть в дні його славних ювілеїв, — 100-ліття; 125-ліття; 150-ліття, — все ще впевняти, що... „любов і жінка не грали в житті Шевченка вирішальної ролі;" тому особиста біографія, поета, каже авторка, — любовна „не тільки не була розкрита і освітлена до глибини її суспільного змісту, але і взагалі залишилася вилученою з ювілейної тематики", — підкреслювала вона в її прецінному творі „Тарас Шевченко", ОГІЗ, Москва, 1946. Перед нами встають об'єкти адорації Шевченкової: Оксана Коваленко — його перша дитяча любов, яка його навчала „без мови, без слова... очима, душею, серцем розмовлять"... Молоденька польська швея Дуня Гусіковська, також чорноброва, також навчала молоденького Тараса багато чому в житті на чужині. І в творчості й у біографії згадується „Паша", 15-літня натурщиця, яку Шевченко „відбив" у свого учителя Сошенка, і вона знову з'являється на обрії його життя 15 років пізніше, відвідує ту ж студію-майстерню „старого" Шевченка в році 1859-му.

В житті Тарасовому з'являються два імени: Варвара Репніна, княжна, і Ганна Закревська з дому Заславська, в період поїздки поета в Україну в роках 1843 - 1847 — в період „найбільш щасливий, бурхливий, найбільш насичений документальними даними про його пересування, роботу і творчі наміри, але в цей же час — період найбільш „таємничий" і недосліджений з погляду особистої його біографії".

І тут підкреслює Шагінян, що „власне в ці роки Шевченко і пережив справжню свою, єдину, велику любов, до якої все раніше пережите служить немов прелюдією, а все пізніше — немов би логічним її наслідком". В „пізнішому періоді" ми назовемо Теодосію Кошиць, гарнесеньку попівну, з якою Шевченко мав намір одружитися; татарську дівчину надзвичайної краси Забаржаду, що товаришила поетові в Оренбурзі; Агату Ускову, гарну і молоду, жінку з товариства, дружину коменданта форту; молоду артистку Катю Піунову; кріпацьку дівчину Харитю, яка служила в Шевченкового двоюрідного брата Варфоломія; Амалію Клюберг — німкеню, яка, здається, була тією „Пашею", що відвідувала Шевченка в його майстерні 15 років раніше, і нарешті Ликеру Полусмаківну — останній об'єкт плянів Шевченка одружитися, які ніколи не здійснилися.

Всі йому подобалися, і декого з них він любив. Між ними була одна — княжна Варвара Репніна, яка любила Шевченка, але її почуття ніколи не були взаємними: Шевченко глибоко поважав її, цінив її кохання до нього, дорожив її дружбою, але любив тоді (і пізніше) іншу — свою недосяжну Беатріче — Ганну Закревську.

Ганна увійшла в його життя, як йому було всього 29 років. Сама гарна і дуже молода, але одружена і мати двох дітей у свій щойно 21 рік віку: ... сама втікла і повінчалась,

І батько й мати
не пускали,
Казали: — В гору
не залазь, —
Та ні, за князя. От і князь!
От і пишайсь тепер,
княгине!

Н е б у в „к н я з е м" її чоловік, Платон Закревський, але був найстаршим в роді, а також його прабабка Ганна Розумовська була рідною тіткою матері княжни Варвари Репніної — також Варвари, з дому Розумовської. Закревському було тоді 42 роки, був він у відставці в ранзі полковника, 4 роки вже жонатий з Ганною Заславською, сам багатий полтавський поміщик, нащадок роду гетьм. Розумовського. „Майже так постійно, пише Шагінян, як тема „покритки", в (Шевченковій) поезії і прозі зустрічається тема „княжни", „княгині", дівчини, яка вийшла за князя, глибоко нещасливої в шлюбі"... Вони зустрілись серед шумного балю. Це був пишний баль, повний радісного гомону й молодої романтики кохання. Шевченко „довго сидів біля неї і все просив у неї на пам'ятку хоч одну блакитну квітку, якими була оздоблена сукня. Молода жінка жартувала і, жартуючи, відмовляла. Тарас Григорович одначе умудрився і відірвав квітку. Років через два випадково побачив я в нього цей знак спогаду. Тарас Григорович зніяковів трохи..." — писав про цей вечір поет і товариш Шевченка, А. Афанасьєв-Чужбинський.

Про цей баль, або подібний писала і Варвара Репніна: „Він почав пильно дивитися на неї (Ганну. — Л. М.)... Вона усміхнулася і глянула на нього привітно — і поміж ними почалася німа розмова очей. Він був веселий і балакучий, вона мовчазна і уважна лише до нього одного..." Про цей „баль" в далекім холоднім засланні писатиме Шевченко: „А ти, доле! А ти, мій спокою! Моє свято чорнобриве, і досі між ними тихо, пишно походжаєш? І тими очима, аж чорними - голубими, і досі чаруєш людські душі? Чи ще й досі дивуються всує на стан гнучкий? Свято моє! Єдинеє свято!" — Над віршем „немає гірше, як в неволі..." стоять лише дві літери — Г. З.

Є також невелика записка

(Закінчення на стор. 3-ій)

КОНҐРЕСОВІ ВІСТІ

орган Українського Конґресового Комітету Америки

РІК XII. ЛЮТИЙ-БЕРЕЗЕНЬ, 1976 Ч. 7-8

1976 І МИ

У цьому 1976-му році будуть у З'єднаних Стейтах події, які або безпосередньо стосуються нас, мешканців цієї країни, або посередньо, але також близько. Впродовж цілого року йтиме

СВЯТКУВАННЯ 200-РІЧЧЯ ЗСА І 100-РІЧЧЯ НАШОГО ПОСЕЛЕННЯ.

Якщо були ще в декого сумніви щодо доцільности нашої активної участи у тих святкуваннях, то вони, після з'ясування проблеми у пресі й на прерізних зібраннях, напевне минулися. Величезна більшість українських людей в З'єднаних Стейтах — це громадяни цієї країни, з усіма правами й обов'язками. „Праведний закон Вашинґтона", що про нього мріяв для України Шевченко, дозволяє нам дивитись на політику американського Уряду під кутом не тільки американського, але й українського інтересу і тому вільно нам критикувати Уряд та старатися впивати на нього, коли деякі його дії — особливо його закордонна політика — не сприяє інтересам України та визволенню американського народу. Але, щоб мати пошану від загалу американського народу тамати вплив в американському суспільстві і в своїх зверненнях до Уряду — мусимо бути активними не тільки на вузькому українському терені, але й у цілому американському суспільстві. УККА, як керівна й репрезентаційна установа українців в Америці, завжди був проти плекання ґеттоїзму. Сприяючи та активно співдіючи у зберіганні українських національно-політичних ідеалів — УККА дав теж почин до створення Українського Крайового Комітету для відзначення згаданих вгорі ювілеїв у цьому 1976 роцу. Реальний висновок — наша участь у тих ювілейних святкуваннях мусить бути якнайчисленніша; якнайкраща, якнайпозитивніша.

Другою подією, яка відбудеться у цьому році в ЗСА й охоплюватиме всіх американських громадян, це

ВИБОРИ НОВОГО ПРЕЗИДЕНТА, ЦІЛОЇ ПАЛАТИ РЕПРЕЗЕНТАНТІВ ТА ЧАСТИНИ СЕНАТУ, ЧАСТИНИ ГУБЕРНАТОРІВ І ІНШИХ ОСІБ ДЕРЖАВНОГО АПАРАТУ.

У відношенні до загальноамериканських виборів теж не має застосування гасло „моя хата скраю", бо від висліду таких виборів у великій мірі залежить не тільки наша буденна доля (справи економічного стану, шкільництва, внутрішньої безпеки і.тд.), але й доля України, — бо ж Америка є найбільшою міжнародньою потугою з ґльобальним засягом зацікавлення й ґльобальними обов'язками. Українців в Америці завжди обов'язувала засада — „на другому місці стоїть питання, хто на кого голосуватиме, на першому — брати взаґалі участь у голосуванні". Кожний із нас голосує, як диктує йому його політичний світогляд, чи просто — симпатія до даного каніидата. З погляду інтересів України — не важливо, чи кандидат є республіканцем, чи демократом, важливе те, чи він знає правду про Схід Европу, чи він знає правду про існуючий в СССР режим і чи він є прихильником ідеї визволення поярмлених Москвою народів.

Третьою подією у цьому році, яка повинна сколихнути українською громадою, це — 9-10 жовтня

XII КОНҐРЕС УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ.

Властиво, основна проблематика цього Конґресу та сама, що була й за давніших Конґресів, тільки підхід учасників був різний. На першому місці стоїть ситуація в Україні і наш духовий зв'язок із нею. Це треба заманіфестувати відповідною доповіддю, заявами у дискусії і резолюціями бо, зрештою, наш вплив на розвиток подій в Україні та цілому СССР в найкращому випадку — мінімальний. Одним з найкращих виявів нашого духового зв'язку з українським народом на рідній землі — виконання його бажання, яким є — єдність вільної української громади. Тому XII Конґрес повинен заманіфестувати єдиний фронт українських чоловіків і жінок в З'єднаних Стейтах, зорганізованих у системі УККА. Поза цією системою є також люди чесні, патріоти, державники. Але чому вони мають бути „поза", а не в „середині", — чому вони мусять критикувати те, що їм в УККА не подобається, ззовні, а не всередині?! Двері до УККА відчинені і коли тільки опозиція, згуртована в Асоціяції, зголосить приступлення до УККА — її негайно туди прийняли б, без ніяких додаткових заяв, без ніяких зайвих формул.

XII Конґрес повинен бути так підготований, щоби він ішов гладко і складно. Щоби не було зайвого балакунства та зате щоби ділово вирішувати всі ділові справи. Треба зокрема подбати, щоби була численно репрезентована українська молодь, яка не любить пустої фрази, зате прагне ділової праці. Як треба зорганізувати XII Конґрес — буде про це ще мова у пресі і добре було б почути тут голоси різних громадян.

Дім УККА

Перенесення центральної канцелярії УККА до закупленого власного дому ч. 203 при 2-ій Евеню в Ню Йорку не могло — на жаль — відбутися в первісно наміченому терміні, бо ще не закінчено ремонту того дому, з пристосуванням його до його нового призначення та з відновою фасади, щоб той дім мав пристойний вигляд також ззовні. Підприємець, який зобов'язався був перевести ремонт до 10 лютого ц.р. виправдується атмосферичними перешкодами — тиждень сніговії та вийняткового морозу, — як теж технічними труднощами, що виринули в ході праці. Однак у березні цього року будинок буде напевне відновлений і готовий до вжитку Головною Канцелярію УККА. Інж. Аполінарій Осадца та екзекутивний директор УККА мґр Іван Базарко раз-ураз навідуються туди і стежать за ходом праці.

Сила ідеї

У цьому 1976-му році звеличування роковин проголошення 4-им Універсалом Української Народньої Республіки відбулося ще хисленніше і ще величавіше, як у минулому році. Хоча це вже 58 років від 22 січня 1918 року і 57 років від Акту злуки всіх українських земель, то без уваги на таку довгу відстань часу — в усіх містах вільного світу, зокрема та особливо З'єднаних Стейтів, де тільки існують громади українських поселенців — відбулися урочисті концерти-академії, чи спеціяльні бенкети. Що більше, у цьому році позначилася куди більша участь найвидатніших осіб американського політихного світу у тих українських святкуваннях. Всупереч сумнівам декого з-посеред нас, що в добі „детанту" Президент не захоче манiфестувати свою прихильність „буржуазним націоналістам", які плекають ідею української національної державности та вважають ідеал української державности за свою політичну програму, всупереч тим сумніван Президент проголосив окреме Звернення-Заклик у зв'язку з цією подією і цими роковинами. Губернатор стейту Ню Джерзі особисто прибув на український ювілейний бенкет до Кліфтону й виголосив нпадвичайно прихильну українцям промову. Вперше в Америці сенатор стейту Ню Йорк сам перейняв ініціятиву влаштувати таке святкування в будинку Капітолю в Олбані, — вперше в історії відбулося величаве відзначення роковин української державности у Капітолю Вашінґтоні з участю конґресменів і сенаторів. Про кожну з тих подій пишемо окремо, подаючи водночас — зрештою неповний список громад, в яких відбулися такі святкування. Майже всі вони були зорганізовані або Центральною канцелярією УККА або Відділами УККА на місцях і всі ці концерти-академії чи бенкети з нагоди 58-их роковин славетньої події з 22 січня 1918 року були наявним доказом, що ідея української державности — жива, творча, стимулююча. На всіх отих ювілейних святкуваннях було багато молоді, здебільша молодь була виконавцем програми, українська молодь з другого і третього покоління переймає на наших очах ту ідею, яку привезли сюди її батьки й діди, свідки й учасники українських визвольних змагань. Але ми використали ці роковини для поширення серед американського політичного світу й широкого американського суспільства правди про існування тому 58 років української самостійної держави та знищення її ворожою Москвою. Свідомість цієї правди щораз глибше просякає в уми американської політичної верхівки й американського суспільства.

Новорічна зустріч в Головній Канцелярії УККА

За щорічним звичаєм Головна канцелярія УККА у Ню Йорку уладжує скромну Новорічну зустріч своїх працівників-службовців та вузького гурту найближчих співробітників і приятелів. Деякі запрошені особи виправдали свою неприявність недугою. Невеличка — найбільша в теперішньому приміщенні Головної канцелярії — кімната вможливлює поставити стіл, за яким могли б засісти тільки кільканадцять,, хай 20 осіб. Характер таких зустрічей — неофіційний, наче родинний. Подаємо нижче світлини з такої зустрічі, яка відбулася 14 січня ц.р. себто під Новий Рік за старим стилем.

Сидять від ліва до права: Мистець Мих. Мороз, Б. С. Чарторийська, Юліян Ревай, головний касир мґр Уляна Дячук, екзекутивний директор І. Базарко, екзекутивний заступник президента УККА Й. Лисогір. Стоять: адв. О. Германюк, д-р Р. Клюфас, д-р В. Душник, інж. А. Осадца, Марія Жук, М. Вацик, Галя Гірняк, голова Контрольної Комісії І. Винник, Е. Луцький.

З НАГОДИ НОВОГО РОКУ НА НАРОДНІ ЦІЛІ

Микола Бойчук, власник Holiday Inn, US Route 22, Somerville, New Jersey пожертвував під час Новорічної зустрічі в цьому готелі $540.00 на цілі слідуючих установ і організацій:

Український Конґресовий Комітет Америки (УНФонд) — — — — — — — — — — — —	$100.00
Світовий Конґрес Вільних Українців — —	100.00
Союз Українок Америки (стипендійний фонд) — — — — — — — — — —	150.00
Спортове Товариство „Чорноморська Січ", Нюарк — — — — — —	50.00
ООЧСУ, відділ Ню Бронсвік — — — — — —	100.00
Наукове Товариство ім. Шевченка — — —	20.00
Український Студентський Клюб (Ратґерс)	20.00

Прикладна чертвенність стала в пана Бойчука своєрідною традицією. Він щедрою рукою піддержує працю церковних і громадських установ і організацій. Від кількох літ він вплачує $100.00 національного датку річно. Так пан Микола Бойчук, скромна людина, виявляє свій патріотизм.

Василь Василів

Організація організацій

У дискусіях, що ведуться у зв'язку з недалеким 12-им Конґресом українців в Америці раз-ураз говориться по потребу реформ, про потребу внутрішньої консолідації, про „структуральні зміни", про нові методи праці і т. д. Очевидно, ні одна установа й жодна організація у світі не може „стояти на місці", коли світ іде вперед. Кожна установа й кожна організація мусить завжди змагати до того, щоби діяти краще й доцільніше. Не треба вриватися у широко відкриті двері істини, що Український Конґресовий Комітет повинен стати більше атракційним для найширших кіл українського суспільства, щоби в його рядах було якнайчисленніше заступлене молодше покоління, щоби у проводі Відділів УККА стояли поговно люди молодшого віку — вже не тільки середущої ґенерації, але й молодші за них, щоби кожна масова акція, ініційована й керована централею УККА знаходила масову підтримку від молодечих організацій. Це все правди, щодо яких нічого сперечатися, бо вони всіма визнані.

Проте в отих дискусіях і розмовах на тему 12-го Конґресу й способів, як поправити, як поліпшити нашу центральну й керівну установу, якось забувається, що УККА — це передусім організація організацій. Це репрезентація української спільноти в Америці перед американськими властями саме тому, що коли у днях 6-8 жовтня 1972 року відбувався XI Конґрес українців в Америці, то в ньому взяли участь представники 61-ої організацій, поділених за своїм характером на 9 груп. Кого вони висилають на Конґрес і кого вони делеґують до керівних органів — це їхнє „суверенне" право. У розмовах і дискусіях довкола УККА забувається, що основниками УККА були власне чотири братські Союзи. Згодом українські люди в Америці вимагали, щоби — із зміною відносин, яка прийшла в наслідок припливу сюди маси нової іміграції після Другої світової війни —дати в УККА більший голос в першу чергу ідеологічно-політичним організаціям, політичним партіям, бо, мовляв, УККА, це головно централя, яка дбає за інтереси всієї спільноти в ЗСА й інтереси України, ото ж політичний чинник грає найбільшу ролю у цій організацій. Тепер чуємо голоси, щоби поменшити однаково права й прерогатви братських Союзів, засновників УККА, але також політичних партій! Чуємо голоси, щоби „демократизацію" УККА довести навіть до такого ступня, щоб рівноправний з платниками УНФонду голос у виборах керівних органів у місцевих Відділах УККА мали „всі" місцеві громадяни, платники й не-платники!

Централя УККА є за те, щоби перед XII Конґресом вести якнайширшу дискусію. Для цієї цілі й була скликана та переведена широка Громадська нарада, про яку пишемо на іншому місці, подаючи широко звіти головних доповідачів. Проте наче автоматично насувається заввага: щоб усі Шановні Дикутанти не забували, що не може бути такої зміни статуту УККА, яка перекреслила б принцип, що УККА — це організація організацій, яким не можна диктувати, кого вони висилають на Конґрес та кого вони на тих Конґресах вибирають до керівних органів. (Про це й говорив проф. П. Стерчо). І ще одно: всі голоси на тему „структуральних змін" не можуть порушити принципу двотупневого характеру УККА: місцевих Відділів та їхньої верхівки, якими є керівні органи. Дискусія може вестися довкола того, як мають виглядати ті керівні органи, поширити їх чи звузити, кого саме виелімінувати з ряду тих, які дотепер мали і мають свої репрезентації в Екзекутиві й Політичній Раді, чи потрібні такі численні керівні органи — але принцип двоступневого характеру УККА невідхильний. Бодай дотепер ніхто його не піддавав в найменший сумнів.

УН фонд

Звідомлення із збірки Національного Датку в 1975 р.

Повідомляємо всі свої складові Організації і Відділи УККА, про повний успіх збірки Національного Датку у минулому році.

В 1975 році зібрано 131,346.50 дол.

На цю суму зложилися такі вплати:

Індивідуальні вплати 114,349.50

Вкладки членських Орг. 16,952.00 дол.

В нижче поданому виказі Відділів УККА, які завдяки своїм збірщикам перевели збірки в терені, зібрали разом 108,720.00 дол. з місцевостей, які є поза обсягом дій УККА, вплинули індивідуальні вплати до Головної канцелярії УККА разом на суму 22,626.50 дол.

Список Відділів УККА

ЯКІ В 1975 РОЦІ ЗІБРАЛИ НА УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ФОНД $100.00 І БІЛЬШЕ

ч. п. Місцевість	Сума в 1974 р.	Сума в 1975 р.
1. Філядельфія, Па.	$11,335.00	$12,000.00
2. Ню Йорк, Н.Й.		
Метрополітальний	9,376.00	8,569.00
Бруклин	1,801.50	2,271.00
	11,177.50	10,840.00
	11,177.50	10,840.00
3. Нюарк-Ірвінґтон, Н.Дж.	4,390.00	8,728.00
4. Чікаґо, Ілл.	5,720.00	6,567.00
5. Південно-Східний Мічіґен	5,470.00	5,193.00
6. Рочестер, Н.Й.	2,377.00	3,872.00
7. Боффало, Н.Й.	5,090.00	3,770.00
8. Джерзі Ситі, Н.Дж.	2,100.00	3,277.00
9. Гартфорд, Конн.	3,142.00	3,096.00
10. Сиракюзи, Н.Й.	2,775.00	2,600.00
11. Пассейк-Кліфтон, Н. Дж.	2,040.00	2,535..00
12. Ню Гейвен, Конн.	2,140.00	2,195.00
13. Лорейн, Огайо	2,335.00	2,165.00
14. Бостон, Масс.	1,565.00	2,005.00
15. Клівленд, Огайо	1,800.00	1,912.00
16. Йонкерс, Н. Й.	860.00	1,870.00
17. Янґставн, Огайо	1,700.00	1,815.00
18. Елізабет, Н. Дж.	670.00	1,592.00
19. Стейт Фльорида	670.00	1,592.00
20. Вашінґтон, Д. К.	1,260.00	1,575.00
21. Мінneаполіс, — Ст. Пол, Мінн.	690.00	1,505.00
22. Балтимор, Мд.	1,115.00	1,475.00
23. Ню Брансвік-Бавнд Брук, Н.Дж.	1,385.00	1,433.00
24. Честер, Па.	835.00	1,373.00
25. Західня Пенсильвенія: Піттсбурґ, Аліквіппа, Ембрідж, Карнеґі	1,218.00	1,301.00
26. Мілвокі, Віск.	1,185.00	1,260.00
27. Стейт Каліфорнія	556.00	1,214.00
28. Ютика, Н. Й.	1,125.00	1,177.00
29. Випані, Морис Кавнті, Н. Дж.	1,100.00	1,135.00
30. Бріджпорт, Конн.	1,000.00	1,115.00
31. Виллиментик, Конн.	1,100.00	1,090.00
32. Трой, Н. Й.	910.00	1,075.00
33. Стейт Каролайна	1,100.00	1,040.00
34. Трентон, Н. Дж.	800.00	910.00
35. Кентон, Огайо	550.00	860.00
36. Оборн, Н. Й.	703.00	822.00
37. Бінґгемтон, Н. Й.	535.00	805.00
38. Детройт Метрополітальний	606.00	753.00
39. Вотерліт, Н. Й.	655.00	680.00
40. Омага, Небраска	—	680.00
41. Амстердам, Н. Й.	619.00	597.00
42. Норвич, Конн.	555.00	585.00
43. Коговз, Н. Й.	580.00	515.00
44. Елмайра, Н. Й.	435.00	515.00
45. Гемпстед, Н. Й.	895.00	465.00
46. Геммонд, Інд.	450.00	450.00
47. Менвіл-Сомервілл і окол., Н. Дж.	355.00	435.00.
48. Фенікс, Арізона	—	430.00
49. Керґонксон, Н. Й.	361.00	425.00
50. Гюстон, Тексас	485.00	425.00
51. Редінґ, Па.	300.00	415.00
52. Картерет, Н. Дж.	—	411.00
53. Колчестер, Конн.	455.00	405.00
54. Аллентавн, Па.	510.00	392.00
55. Вилмінґтон, Дел.	—	365.00
56. Скрентон, Па.	—	350.00
57. Акрон, Огайо	—	215.00
58. Кемден, Н. Дж.	—	200.00
59. Стейт Норт Дакота	300.00	165.00

Активізація української професури

При вичислюванні здобутків, що їх осягнули нові, прибулі до цієї країни після Другої світової війни українські люди, на одному з найперших місць красується ствердження: масовий наплив української молоді до високих шкіл, побільшення рядів українських професіоналістів та — між ними — щораз побільшування рядів українських викладачів і професорів в американських високих школах. Відомо, що з-посеред поверх 1.000 американських високих шкіл — не всі стоять на однаковому виснокому рівені. Відомо теж, що не можна вимагати від усіх наших людей, які посвятили себе науці, щоб кожний із них в короткому часі своїми науковими осягами звертав на себе увагу американського наукового світу і здобував відповідні високі становища. Проте, на наших очах йдуть вже поважні зміни, корисні зміни. Коли спершу відчувалось, що серед кількохсот українських викладачів в американських високих школах існує деяка непевність, чи навіть заляканість і несміливість, коли спершу тільки дуже мало наших науковців-викладачів на різних ступенях університетської кар'єри користувалися у своїх працях українською тематикою і рідко виступали явно під українським іменем, то тепер це явище зникає, змінюється на краще. Українські професори стають щораз активнішим елементом в американському науковому світі. А що наука й суспільне життя, зокрела наука й політика тісно пов'язані, то й українські науковці стають щораз активнішим чинником у ширенні української правди в американському науковому й широкому громадському світі.

З останніх днів: У Сейнт Джозеф коледжі у Філядельфії відбулася 15 лютого ц. р. велика конференція, присвячена українській проблематиці. Керівником став голова Відділу УККА у Філядельфії, проф. — економіст д-р Петро Стерчо, а доповідачами були д-р Мирон Куропась, професори д-р Любомир Винар і д-р Богдан Процко. Знову ж 14 лютого ц. р. у Колюмбійському університеті в Ню Йорку відбулася велика конференція з участю кільканадцяти також українських професорів, фахівців різних ділянок підсовєтської дійсности. Пригадаймо, що з початком жовтня мин. р. в університеті в Детройті відбувся Симпозіюм, організатором якого був проф. д-р А. Шутка, голова Південно-східнього Від. УККА в стейті Мішиген, з участю 7-ох наших професорів, між ними президента УККА, проф. д-р Лева Добрянського. У рямчях 200-річного ювілею ЗСА і 100-річного ювілею українського поселення братимуть активну участь численні наши професори.

Деякі з них є навіть організаторами наукових конференцій у рямках тих ювілеїв, присвячених українській проблематиці.

Коли пригадати, що після Першої світової війни й революції в Росії прибули до ЗСА численні російські професори, які своїми творами і всією своєю діяльністю вирішно вплинули на світогляд керівних державних кіл Америки та її широких кіл суспільства, що дивилися на Схід Европи, як на одностайну „Рашія" із повним нехтуванням української політичної проблеми, то тепер бачимо вже у цьому відношенні поважну зміну. І вона буде тим більшою, чим активнішим буде українська професура.

Принципове державницьке „вірую" УККА

Екзекутива УККА проголосила в усіх українських часописах у ЗСА заклик-повідомлення у зв'язку з 58-ми роковинами проголошення 4-го Універсалу Української Центральної Ради. Заклик короткий — у 4-ох точках, в яких:

1) проголошувалось, що роковини української державности є „всенаціональним святом", які здержатись ним святом",

2) поручалось не урядувати 22 січня в українських установах;

3) поручалось вивісити на українських установах український прапор, і

4) закликалось до урочистого відзначування цих роковин з призначенням прибутків від отих святкувань на Фонд оборони прав людини в Україні.

У тому короткому заклику-зверненні Екзекутиви УККА найкраще з'єсовано принципове політичне „кредо" цієї нашої найвищої організації-організацій в Америці. Льояльність супроти законів цієї країни — річ самозрозуміла, як самозрозуміле конституційне право (обов'язок) критикувати ті ходи американського Уряду, які — за нашою думкою — скріплюють ворога Америки, України і всього вільного людства.

Вшанування померлих колишніх працівників

З ініціятиви та заходами першого директора Головної канцелярії УККомітету Юліяна Ревая відбувся в неділю 29-го лютого ц. р. в Українському Інституті Америки окремий вечір, присвячений пам'яті колишніх покійних уже — працівників Головної Канцелярії УККА: ред. Василеві Мудрому, який був наступником Ю. Ревая на пості директора Канцелярії УККА, — Володимирові Гірнякові, д-рові Володимирові Калині і Петрові Сагайдачному. Вечором керував екзекутивний директор УККА І. Базарко, а доповідачами були: Ю. Ревай, І. Кедрин, п. Прошляк, М. Островерха і Я. Пастушенко.

АМЕРИКАНСЬКИЙ КОНҐРЕС ПРО ДЕНЬ 22 СІЧНЯ

Відзначування 22 січня роковин проголошення 4-го Універсалу — стало вже щорічною традицією в американському Конґресі. У цьому році молитву відчитав 29 січня ц.р. Владика Константин, єпископ УПЦ з Чікаґо, а промови з заявами найвищої симпатії для українських визвольних змагань виголосили знову численні конґресмени. Зокрема конґресмени Френк Дервінскі, Ф. Данунціо, Флад, відомі з своїх прихильних для українців поглядів, виголосили заяви з таврyванням політики „детанту", як шкідливої для волі поярмлених Москвою народів, але також шкідливої для Америки, яка тією політикою насправді скріплює свого смертельного ворога.

Реєстр деяких місцевостей в ЗСА, де відбулося святкування Січневих Роковин

Асторія, Н.Й. — Заходом Церковної Ради церкви св. Хреста — концерт-академія в авдиторії Браєнт-гайскулу 22 лютого ц.р. Головний промовець — Едвард Попель із Скрентону.

Байон, Н.Дж. — 21 січня посадник Деннис П. Коллінс підписав декляpацію про Український День. 25 січня — концерт-академія, що її відкрив Зиновій Сірий, ООЧСУ. Святочна промова — о. Євген Новицький.

Балтимор, Мд. — 25-го січня — святочний бенкет, яким проводив і виголосив промову новопризначений асистент Президента для справ етнічних груп, д-р Мирон Куропась.

Бриджпорт, Конн. — Заходами УККА, головою якого є інж. Михайло Стахів, посадник міста І. С. Манданісі підписав проклямацію Українського Дня. Численну українську делеґацію на тій церемонії очолював інж. М. Стахів. Він відкрив теж святочну академію, яка відбулася 25 січня. Головним промовцем був екз. директор УККА мґр Іван Базарко. Проклямацію про Український День на 22 січня підписав теж губернатор стейту Коннектикат Алла Ґрасо у приявності голів Відділів УККА у тому стейті.

Вашінґтон, Д.К. — Уперше в історії на Капітолі, в будинку Сема Рейбурна, відбулася церемонія у честь роковин української державности. Комітет очолював голова місцевого Відділу УККА полк. В. Рибак. Свято складалося з мистецької частини і бенкету. Промовляли конґресмени Едмунд Дервінскі і Крістофер Дадд, з української сторони екзекутивний віцепрезидент УККА Йосип Лисогір і д-р Маруся Бек. Майстер церемонії Юрій Нестерчук. У делеґації від УККА були м.ін. екзекутивний директор мґр Іван Базарко, касир мґр Уляна Дячук і д-р В. Душник, д-р П. Гой — член П.Ради. Є. Попіль — К.Ком.

Джерзі Ситі, Н.Дж. — 25 січня концерт-академія. Відкрив голова місцевого Відділу УККА, організатор імпрези, д-р Євген Котик, промовець ред. І. Кедрин. Посадник міста д-р Пол Джордані проголосив Український День з вивішенням українського прапору на Міській Управі.

Байон, Месс. — Святкування зорганізували й провели голова Відділу УККА інж. Конрад Гусак та референт зовнішніх зв'язків Орест Шудлик.

Боффало, Н.Й. — 22 січня проклямація Українського Дня посадником Стенлі Маковским та головою повіту Ірі Едвардом Ріґеном. Мистецьку частину й бенкет відкрив голова Відділу УККА Василь Шарван.

Гартфорд, Конн. — Посадник Д. Атгансон і губернатор Елла Ґрассо проголосили 22 січня Українським Днем. Організацією займався Відділ УККА, голова д-р О. Теслюк.

Гемстед, Н.Й. — 1-го лютого відбулося святкування в залі Українського католицького парохіяльного центру. Заходами Відділу УККА, голова адв. В. Атлас, отримано ґроклямацію Українського Дня з вивішенням прапору на Міській Управі.

Елизабет, Н.Дж. — Посадник Т. Данн проголосив Український День і вивісив український прапор. Українську делеґацію очолював голова Відділу УККА, інж. М. Пінковський.

Ембридж, Па. — 1-го лютого відбулося заходами Відділу УККА, голова А. Никончук, святкування в авдиторії української католицької школи. Промовець: д-р Маруся Бек.

Йонкерс, Н.Й. — 8 лютого ц.р. відбулося святкування заходами Відділу УККА, голова Лев Кокодинський. Промовець — інж. Михайло Бурчак.

Клівленд, Огайо. — 1-го лютого — концерт-академія, зорганізована Громадським Комітетом, Відділом УККА, голова — мґр Василь Ліщинецький. Промовець — о. прот. Ф. Коваленко. В часі академії передано Шевченківську грамоту сенаторові Робертові Тефтові, мол., який виголосив патріотичну промову. Грамоту передав Екз. Заст. през. УККА Й. Лисогір.

Кліфтон, Н.Дж. — Вперше в історії прибули на бенкет 17 січня ц.р. з нагоди роковин української державности губернатор стейту Ню Джерзі Брендан Бирн і посадники трьох міст того стейту, як теж члени Міської Управи і стейтової асамблеї. Бенкет відкрив голова Відділу УККА Северин Палидович. Екзекутиву УККА репрезентував екзекутивний віце-президент Йосип Лисогір і касир пані Уляна Дячук.

Мейплвуд, Н.Дж. — 22 січня проголосив Український День та вивісив український прапор на Міській Управі посадник Роберт Грессмір. 200-членну українську делеґацію очолював голова Відділу УККА з Нюарку мґр Ярослав Рак.

Міннеаполіс, Мінн. — Заходами Відділу УККА — голова пані М. Менджега, секретар інж. Валентина Єрмоленко — проголосили губернатор стейту Міннесота Вндел Андерсон та посадники міст Міннеополісу Чарльс Стенвіґ і Ст. Полу Лоренс Коген. Урочиста академія відбулася 25 січня, яку відкрила голова Відділу УККА мґр Люба Менджега.

Нюарк, Н.Дж. — Заходами Відділу УККА, посадник К. Ґібсон проголосив 22 січня Український День та вивісив український прапор. Українську делеґацію очолював Б. Дацківський.

Ню Гейвен, Конн. — Заходами Відділу УККА, голова д-р М. Снігурович, посадник Френк Лоба і губернатор Елла Грассо проголосили Український День. 24-го січня відбулися бенкет і баль, що їх відкрив д-р М. Снігурович.

Ню Йорк, Н.Й. — 22 січня в імені посадника Абрагама Біма проголосив Український День з вивішенням українського прапору амбасадор А. Білд Дюк. 50-членну українську делеґацію очолював голова Комітету об'єднаних організацій Ню Йорку, Відділ УККА, адв. Роман Гуглевич. О. д-р В. Ґавліч, парох церкви св. Юра, виголосив патріотичну проповідь. 25-го січня концерт-академія, головний промовець Аскольд Лозинський, англомовний майстер церемонії адв. Ю. Волинець.

Олбані, Н.Й. — Вперше в історії ініціятором святкування 22-го січня в капітолі стейту Ню Йорк був стейтовий сенатор Едвін Мейсон. Поруч із ним промову виголосив голова республіканської більшости в сенаті В. Андерсон, Пробклямацію Українського Дня схвалено одноголосно на засіданні Сенату під головуванням віце-губернатора Марії Крупцак. 300-членну українську делеґацію очолював екзекутивний директор УККА мґр І. Базарко. Програмою проводив д-р В. Душник.

Омага, Небр. — Проклямацію Українського Дня підписали однаково посадник міста, як губернатор стейту Небраска — заходами Відділу УККА під головуванням О. Продивуса. Святочна академія відбулася 24 січня ц.р., яку відкрив названий голова Відділу УККА. Крім того — на 6-му каналі телевізійної станції появилося обширне інтерв'ю з п.п. М. Гошуляком та І. Воробцем про значення 22-го січня для України, її державність і втрату її в наслідок совєтської аґресії.

ТРЕНТОН, Н.Дж. — Заходами місцевого Відділу УККА — майор міста Артур Голлянд проголосив „Український День" 22 січня. Численну українську делеґацію очолював голова Відділу УККА Андрій Галайдіда. 25 січня — урочиста академія, що її влаштовував окремий Комітет під головуванням Бориса Качуровського. Виконавцями багатої програми були майже виключно юнаки й дівчата з наших молодечих організацій.

У Шамокіні, Па., започатковано звеличання 200-річчя ЗСА і 100-річчя Українського поселення

21-22 лютого ц.р. відбувся у Шамокіні, Па., фестиваль української пісні і танку, який насправді був започат-

200 річчя ЗСА

куванням українцями їхньої участи у звеличанні 200-літнього ювілею ЗСА та 100-річного ювілею українського поселення в цій країні. Фестиааль був зорганізований Українським Народним Союзом, який неначе виводить свій родовід з тієї місцевости, серця вугільного басейну. Окремий програмовий Комітет очолював Геррі Валлік, Окружний Комітет — Тимко Бутрій. Відкрила фестиваль відспіванням трьох гимнів уродженка Шамокіну, оперова співачка Марія Лисогір, яка теж була виконавцем сольових точок концерту, акомпаніятором був піяніст Тома Гриньків, уродженець недалекого Вілкс-Беррі. Пані Марія Лисогір і оперовий співак Андрій Добрянський відспівали також дует. Виступи бандуристів, танечників і хорів виповнювали концертову частину. Між приявними були головний предсідник УНСоюзу, він — же екзекутивний віцепрезидент УККА Йосип Лисогір, заступник гол. предсідника адв. Іван Флис, головний секретар Володимир Сохан, головний касир мґр Уляна Дячук, головна радна Анна Ґарас і багато інших діячів і діячок українського й американського суспільства, які прибули до Шамокіну або довгими валками автомобілів, або автобусами. Фестиваль був першим українським показом, який скарб українці вклали своїм народним мистецтвом в загально-американську співочу, музичну й танечну культуру.

У громадах

З ВІДДІЛІВ УККА

На 21 лютого ц.р. скликано Надзвичайні Загальні Збори одного з найважливіших і найбільших Відділів УККА, а саме Комітету об'єднаних американсько - українських організацій Великого Ню Йорку. Загальні Збори того Відділу УККА в Ню Йорку, які відбулися 7-го грудня минулого року, не могли вибрати нової Управи й тому вони обмежилися до вибору Номінаційної Комісії, яка власне тепер скликала ті Надзвичайні збори.

До нової Управи ввійшли голова — відомий громадсько політичний діяч, член Політичної Ради УККА, Вол. Савчак, а членами Управи стали: мґр Іван Базарко — перший заступник голови, інж. Юрій Гончаренко — другий, адв. Юрій Волинець і пані Ірина Куровицька — чергові заступники, адв. О. Германюк і пані Розапія Полчі — секретарі, мґр Аскольд Лозинський — референт зовнішніх зв'язків, лейтенант Григорій Полчі — реф. зв'язків з міськими чинниками, Я. Косановський організаційний референт, М. Хоманчук — фінансовий референт, Степан Чума — імпрезовий, редактори В. Левенець, І. Длябога і Г. Смінлак — пресові референти, д-р І. Соневицький — реф. культури, Лев Пришляк і М. Коцка — референти збірки Народного Фонду, Марта Боровик і представник Осередку СУМА — реф. молоді, В. Маґаль — господарський референт, інж. Т. Гірняк — оформлення сцени і М. Юзенів, Дарія Степаняк, Леся Гой, Тимишін Шевчук, Микола Грицковян, Іван Вітюк, Іван Хома — члени Управи. До Контрольної Комісії увійшли: мґр Іван Винник, д-р І. Флис, Михайло Головей, Олена Гентіш і Іванка Бенцаль, а до Товариського суду: д-р Іван Сєрант, д-р Ірина Падох, інж. Л. Зєлик і Степанія Салдан. На пропозицію пані Іванки Бенцаль, уступаючого голову адв. Р. Гулевича обрано почесним головою Управи.

НОВА УПРАВА ВІДДІЛУ УККА В СИРАКЮЗАХ

В неділю, 22 лютого 1976 року, відбулися в Сиракюзах, Н.Й. загальні збори місцевого Відділу УККА, якими проводила президія в складі: мґр М. Рубич та мґр М. Середович, як голова і заступник та Т. Іванів, як секретар. По вислуханню звітів уступаючої Управи і по уділенні абсолюторії, вибрано нову Управу Відділу в такому складі: голова — д-р С. Клюфас, заступники голови — мґр М. Середович і п. Петро Башуцький, секретар М. Микитин, скарбник — М. Велич, почесний член і хронікар — д-р І. Подюк. Члени Управи: д-р Галина Клюфас, мґр М. Дупляк, інж. Т. Франціян, інж. О. Грицик. Збірщики Національного Датку: Гр. Свєнціцький, І. Шушняк, В. Мельничук, М. Зарічний. Контрольна Комісія: І. Пігуляк, М. Машталір, В. Рев'юк.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ВІДДІЛУ УККА

Трой, Н.Й. — 8-го лютого ц.р. відбулися 22-гі з черги Загальні Збори Відділу УККА, на яких обрано нову Управу у такому складі: Роман Гарисимюк — голова, Дмитро Харвот — заступник голови, — Василь Коцур — секретар, Расел Колодій — скарбник та збірники УНФонду, Стефан Єдинак і Володимир Клим. Члени Управи — Василь Боднар — культурно-освітній референт, члени Управи — Іван Байляк (який проводив на Загальних Зборах), Іван Жеребенський, Михайло Романишин, Ярослав Хорват і Микола Бобиляк (мол.). До Контрольної Комісії ввійшли Євген Наболотний, голова, та Микола Бобиляк і Стефан Коновальчук.

НОВА УПРАВА ВІДДІЛУ УККА У ВОТЕРВЛІТІ, Н.Й.

У Вотервліті, Н. Й., відбулися 8 лютого ц.р. Загальні Збори тамошнього Відділу УККА, на яких переобрано Управу Відділу у такому складі: Ярослав Кушнір — голова, Іван Романишин — заступник голови, Андрій Поліщук — секретар, Григорій Ільницький — скарбник. Збірником фонду є Василь Мокей, Контрольна Комісія: Василь Кошикар, Іван Мокей і Михайло Сента.

На 29 березня ц.р. заповіджено загальні збори Відділів УККА у Філядельфії, Па., та в Пассейку, Н.Дж.

„УКРАЇНСЬКИЙ КОНҐРЕСОВИЙ КОМТЕТ УЧОРА І НИНІ"

Під таким гаслом відбулася 10 січня ц.р. в Українському Інституті Америки в Ню Йорку велика Громадська нарада з участю шістьох панелістів-доповідачів та двох модераторів. На початку наради д-р Антін Жуковський поінформував приявних, що Екзекутива УККА покликала була до життя окрему Комісію під його, — д-ра А. Жуковського — проводом, для розгляду проблеми, як покращати працю централі і всю систему УККА. Рішено скликати для цієї справи широку Громадську нараду, яку підготовила Комісія у співпраці з Конференцією професійних організацій у складі: інж. Роман Галібей, мґр Остап Олесницький і мґр Ввітка Семанишин.

Тому, що в зорганізуванні тієї Громадської наради важливу ролю відіграла Конференція українських професійних організацій, привітальне слово виголосив її голова, д-р Степан Ворох, висловивши надію, що нарада спричиниться до покращання стану української громади в ЗСА, зорганізованої у системі УККА.

Нарада відбувалася у двох етапах. Першу частину становили панелісти-доповідачі мґр І. Базарко, д-р М. Данилюк і д-р Р. Борковський, що їхні доповіді стояли під знаком гасла „УККА в дії". Модератором був інж. М. Корчинський. Друга сесія, після короткої перерви на перекуску, відбулася на тему „Структура УККА і вимоги життя", з участю панелістів-доповідачів: проф. д-ра Петра Стерча, д-ра Б. Дзеровича й мґра А. Чорнодольського, при чому модератором був ред. О. Питляр.

Після виголошення панелістами їхніх коротких доповідей — відбулася дискусія — на жаль — частинно вже у приявності тільки дуже нечисленних (нарада розпочалася о 4-ій по полудні) осіб.

Загальна характеристика наради — її засадничо конструтивний підхід. Екзекутива й головна канцелярія УККА в найменшій мірі не втручалися до складу Комісії, яка організувала ту нараду. Деякі панелісти самі називали себе членами „так званої опозиції" (д-р М. Данилюк), дехто з них належить до політичної групи, яка підтримує ще опозиційну Асоціяцію (д-р Р. Борковський). Також мґр А. Чорнодольський говорив про „опозицію". Їхні виступи були критичні щодо „естаблішменту", під яким вони розуміють нинішню верхівку УККА, проте всі вани визнавали принципи — потреби збереження УККА, як централі українців в Америці, та потреби тільки покращання її вигляду, організаційного стану і видайности праці. У критичних заввагах тих громадян було чимало неясного, було узагальнювання, були й несправедливі закиди, напр. щодо буцім-то „партійницького диктаторства" чи буцім-то тенденції проводу УККА виминати неприємну для нього дискусію чи навіть недопускати до неї. Такого ніколи не бувало, а коли в керівних органах УККА, що постали з останнього XI Конґресу, склалася більшість, яка в різних справах займає становище, з яким не погоджується меншість, то це ж явище, відоме в усіх найдемократичніших державах та всіх їхніх найдемократичніших установах. На доказ того, що провід УККА не ворожий публічній критиці, якщо вона конструктивна, та публічній дискусії над різними проєктами дійсної чи уявної опозиції — „Конґресові Вісті" друкують у широких витягах доповіді також отих речників опозиції. Ми радо надрукувалиб усі доповіді цілістю, але на це не дозволяють межі цих сторінок. Друкуючи широкі витяги екзекутивного директора УККА мґра І. Базарка та поруч — голоси критичні й опозиційні, можна буде дістати образ, у чому розбіжність думок. Цікавою була думка одного з дискутантів, що треба рахуватися передусім з становищем більшости та не вимагати, щоби керівні органи дивилися тільки на меншість — такого ніде не буває. До заторкнених доповідачами різних питань — ще повернемося. Наприклад: як і чи взагалі можливо перевести вимазання впливу політичних партій на склад верхівки УККА, коли УККА є громадсько-політичною організацією організацій та політичною репрезентацією українства в ЗСА?!

У нараді (в першій її частині) брало участь 50 осіб. У дискусії взяли участь такі учасники: ред. І. Більинський, Ст. Букшована, Павло Дорожинський, ред. Я. Гайвас, Дарія Степаняк, д-р В. Савчак, д-р С. Ворох, мґр Я. Рак, М. Галів, М.Ласовська. Нараду закрив о год. 10 вечора д-р А. Жуковський, висловивши погляд, що подібні наради треба скликувати ще для окремих ділянок життя громади й діяльности УККА.

Дехто з приявних, ще перед її офіційним початком, висловлював бажання, щоб такі наради з 6-ма доповідачами скликувати на 10-ту годину перед пол. та закінчувати о год. 4-ій по полудні, а не розпочинати їх так пізно: люди мусять швидко вертатися з уваги на відносини на вулицях Ню Йорку, а громадяни з-поза Ню Йорку мусять рахуватися з комунікаційними можливостями.

Іван Базарко

УККА В ДІЇ

ПІДСТАВОВІ ЗАСАДИ. Український Конґресовий Комітет Америки — це статутова організація, що є добровільною спілкою центральних і льокальних українських організацій та їхнього активного членства. Нікого не примушуєтся бути його членом, хоч ми змагаємо до того, щоби кожний українець був в його рядах.

УККА є організацією відкритою — кожному вільно вступити до УККА, але він мусить визнавати всі ідейно-програмові засади, що лягли в статут і постанови XI-ти Конґресів (без комуністів).

УККА є організацією демократичною. В ній більшість не диктує меншості, а меншість не вимагає для себе права „вета".

На 62 центральні українські організації в ЗСА в системі УККА працює 56, а з них у XI Конґресі УККА, що відбувся в жовтні місяці 1972 року, взяли активну участь 50. Вони прислали своїх делеґатів, як і їх низові клітини — Відділи чи Осередки, в числі 503. Центральні Організації делеґувала до керівних органів УККА своїх представників а саме до: Екзекутиви, Політичної Ради, Контрольної Комісії і Громадського Суду. Це важлива подія і вона стала немов би закликом до консолідації всіх українських сил, що працюють на амерţканському терені.

Немає у світі людської спільноти, де всі думали б однаково. Різноманітність поглядів і думок є виявом демократичної системи, в якій живемо, але в кожній демократії є важливим вміти співпрацювати один з одними, в тому більшість з меншістю, маючи перед собою ідеал правопорядку, який є безмірно вищий від місцевих чи поодиноких розбіжностей в думках.

Консолідація нашої громади на базі УККА в часі свого 35-літнього існування переходила різні етапи. Вона не була ідеальна і не є такою сьогодні, але всі ми повинні бути горді з того, що саме тут в З'єднаних Стейтах Америки ми створили в 1940 році установу, в якій співпрацюють різні люди, не дивлячись на їх конфесійні, політичні і професійні погляди. Навіть у найважчі та найбільш критичні часи Другої світової війни, УККА не зійшов із свого національного і державницького українського становища. Всім нам повинно залежати на тому, щоби їхня надбудова діяла якнайсправніше.

Нічого в житті не твориться нагло та несподівано. Все має початок у якійсь думці чи ідеї. Вона дозріває поволі і вкінці стає доконаним фактом. Так було із творенням Українського Конґресового Комітету Америки на переломі 1939-1940 р.р.

Централею громадського життя в ЗСА від 1922-го до 1940-го років була установа, що звалася — Об'єднання Українських Організацій. Коли почалася в 1939 році війна на українських землях, в „Об'єднанню" зродилася ідея покликати до життя репрезентативний провід українців в ЗСА. На Восьмому Конґресі „Об'єднання", що відбувся в Ню Йорку 2-го грудня 1939 року, було прийнято постанову про скликання Всеукраїнського Конґресу.

У відозві з того часу читаємо:

„Наблизився той час, у якому знову рішатисяме доля України, себто тої землі, з якою ми зв'язані кров'ю і духом. У тій важкій хвилині, ми, що є під опікою американського зоряного прапору, хочемо дати нову поміч українському Тризубові. Хочемо допомогти тому, що несе українському народові волю і свободу, а Україні такий суспільний устрій, що забезпечував би кожній одиниці працю, охорону перед визиском, розвиток її індивідуальних сил та змогу по своєму думати, говорити чи писати і порядкувати своїм особистим життям".

Сьогодні до тих декляративних слів після 36-літах не маємо нічого ані додати, ані відійняти.

ПЕРШИЙ КОНҐРЕС відбувся 24-го травня 1940 року у Вашінґтоні, в якому взяло участь 805 делеґатів і 207 гостей. Разом було 1,012 учасників. На 7 осіб більше, як було на Першому Світовому Конґресі Вільних Українців, що відбувся в 1967 році і в якому взяло участь 1,005 учасників.

ПЕРШИЙ КОНҐРЕС мав тільки декляритивне значення — в його одноденній програмі було 6 доповідей і привіти: 3-х сенаторів і 5-ти конґресменів. На ньому не було жодних виборів керівних органів — бо, на підставі порозуміння між центральними організаціями — напередодні Конґресу зложено „Конґресовий Комітет" із представників 4-х Братських Союзів — а саме: УНСоюз, УРСоюз, СУК „Провидіння" і Української Народної Помочі. Кожна організація могла вислати одного делеґата на 100 членів в тій же організації. Цей „Конґресовий Комітет" покликав собі до помочі Конґресову Раду, до якої ввійшли представники 13-ти Центральних Організацій.

„Об'єднання" зліквідувало себе, як тільки постав „Український Конґресовий Комітет Америки".

НАЙВАЖЛИВІШІ ДІЇ УККА В ТРЬОХ ДИКАДАХ

Перше десятиліття: 1940-1950:

Найважливіші дії УККА в першій декаді його існування:

- — Реактивізація УККА під час Другої світової війни (1944);
- — Заснування „Українського Квартальника" (1944);
- — Заснування Злученого Українського Американського Допомогового омітету (ЗУАДК) в 1944 році;
- — Делеґація УККА на Конференції Об'єднаних Націй у Сан Франціско (Степан Шумейко, проф. Олександер А. Грановський і Богдан Катамай);
- — Делеґат УККА на Мировій Конференції в 1946 р. в Парижі (Степан Шумейко);
- — Акція УККА для створення Пан-Американської Української Конференції (ПАУК) в 1947 році;
- — Заснування „Українського Бюлетеня" в 1948 році;
- — Кампанія за схвалення законодавства в справі допущення переміщених осіб („Дісплейзд Персонс Акт") в 1948 році;
- — Кампанія за створення української секції при „Голосі Америки";
- — Встановлення Українського Народного Фонду (УНФ) в 1949 році.

Друге десятиліття: 1950-1960:

- — Організація Канцелярії УККА та адміністраційного персоналу; організація Відділів УККА в поодиноких осередках у 1950 році;
- — Заходи УККА в справі ратифікації Конвенції народовбивства американським урядом (1951);
- — Участь УККА в американських зусиллях психологічної війни; Місія УККА до Европи; Лев Е. Добрянський, Дмитро Галичин, Володимир Душник і Степан Й. Ярема (1952-1953);
- — Свідчення членів УККА перед Комісією Керстена для розслідів комуністичної аґенції, Вашінґтон (1954);
- — Участь представників УККА в американських політичних конвенціях; Демократична партія: Степан Й. Ярема, Володимир Душник і Йосиф Лисогір, та Республіканська партія: Лев Е. Добрянський, Дмитро Галичин, Михайло Пізнак, Іван Дужанський і Володимир Т. Дармопрай в 1952, 1956 і 1960 рр., (а також в 1964 і 1968);
- — Щорічне відзначування річниць Української Державности в Американському Конґресі заходами УККА;
- — Делеґат УККА (Володимир Душник) на Підготовній Конференції Світового Анти-Комуністичного Конґресу в Мексико Сиґі, Мексико, в березні 1958 року;
- — Свідчення представників УККА в Американському Конґресі (д-р Лев Е. Добрянський, проф. Роман Смаль-Стоцький, і інші) (Злочини Хрущова, частина II) в 1959 році;
- — Кампанія УККА в справі резолюції „Тижня поневолених націй", автором якої був Президент УККА д-р Лев Е. Добрянський і яку схвалив американський Конґрес дня 17-го липня 1959 року (Публічний Закон 86-90);
- — Крайові протести, зорганізовані УККА, проти відвідин Об'єднаних Націй Микитою Хрущовим в Ню Йорку в 1959 році.

Третє дісятиліття: 1960-1970:

- — Масові протести й демонстрації УККА проти других відвідин М. С. Хрущова в Америці (1960);
- — Заходами УККА американський уряд визнав терміни „Україна" та „Український" в офіційному переписі населення в З'єднаних Стейтах Америки;
- — Ухвала американським Конґресом резолюції в справі побудови пам'ятника Тарасові Шевченкові, 13-го вересня 1960 року, (Публічний закон 86-749), з ініціятиви та заходами УККА;
- — Заснування „Комітету для Побудови Пам'ятника Тараса Шевченка"; встановлення „Шевченківських Нагород Волі", які вручено визначним українським та американським діячам, включаючи бувших Президентів Гаррі С. Трумана та Двайта Д. Айзенгавера;

(Закінчення на стор. 3-ій)

УККА В ДІЇ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

— Покладення вугольного камени під пам'ятник Т. Шевченка у Вашінгтоні, 21-го вересня 1963 року;
— Відкриття пам'ятника Т. Шевченкові дня 27-го червня 1964 року у Вашінгтоні, в якому взяло участь понад 100,000 осіб і на якому головним промовцем був кол. Президент Америки, Двайт Е. Айзенгавер;
— Резолюція УККА для піддержки Українського Католицького Патріярхату (1964);
— Редактор видань УККА, В. Душник, був акредитований кореспондентом на Вселенському Соборі в Римі (1963 і 1964);
— УККА влаштував „Фестиваль Українського Танку й Музики на Світовій Виставі в Ню Йорку в 1964 і 1965 роках, під час програми в 1964 році відбувся також показ української історичної народньої жіночої ноші;
— Щорічна участь Президента УККА д-ра Лева Е. Добрянського в конференціях Анти-Комуністичної Ліґи Азійських Народів в Тайпеї, Манілі, Сеулі, Сайґоні та Бангкок;
— Активна участь УККА у Все-Американській Конференції для Поборювання Комунізму; Конференції Американців Середнього та Східньо-Европейського Походження (КАСІД); в Американському Комітеті для Визволення Не-Російських Народів СССР;
— Великий вклад УККА у створення Світового Конгресу Вільних Українців (СКВУ) та його Генерального Секретаріяту, в листопаді 1967 року в Ню Йорку; членами Президії Генерального Секретаріяту на 1970-1972 рр. є: Йосип Лисогір — президент; Іґнат М. Білинський генеральний секретар; д-р Богдан Гнатюк — касир, та д-р Матвій Стахів, члени Президії, Юліян Ревай і Архиєпископ Мстислав Скрипник — члени Секретаріяту.
— Протест УККА проти арештів та засудів діячів української культури комуністичним режимом в Україні; участь представника УККА, д-ра Володимира Душника, в Міжнародній Конференції для Прав Людини, яку скликали Об'єднані Нації в квітні-травні 1968 року в Тегерані, Іран;
— УККА гаряче вітав Блаженнішого Кардинала Йосифа Сліпого під час його тріюмфальних відвідин у З'єднаних Стейтах Америки в липні та серпні 1968 року;
— Протест УККА проти нового переслідування Архиєпископа Василя Величківського і багатьох священиків в Україні в 1959 році;
— Авдієнція делеґації УККА у Кардинала Максиміляна де Фюрстенберга, префекта Конґреґації для Східніх Церков, у Філядельфії (6-го грудня 1969 року), якому вручено меморандум для Святішого Отця з проханням вставити Український Католицький Патріярхат.

КОНГРЕС ТА СПРАВА ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ

„Четвертий Конгрес американських українців стверджує, що мимо існування правних рямок Української Держави, мимо її членства в Об'єднаних Державах, український нарід на ділі знаходиться під окупаційною владою червоної Росії, яка систематично та пляново прямує до винищення українського народу, до зміни етнічного українського характеру України через виселювання українців з України та заселювання її чужинцями. Червона Росія пляново експлуатує багатства України, обнижує її індустріяльний потенціял, уможливлює розбудову потужної імперії російського народу з включенням індустріяльних потенціял у глибинних областях Росії. Український нарід терпить брутальне релігійне переслідування, його культуру систематично винищується Москвою, його традиційний спосіб життя заникає. На українському народові Кремль поповнює злочин народобивства. Український нарід не має в цій диктаторській системі ніякого впливу на вибір влади УССРеспубліки".

СТАНОВИЩЕ ЧЕТВЕРТОГО КОНГРЕСУ ДО УКРАЇНЦІВ ПОЗА АМЕРИКОЮ

„Четвертий Конгрес американських українців вітає всі українські сили, що борються та терплять за визволення України, зокрема вітає УПА та її політичний провід. Американські українці клонять голови перед жертвами чужинецької окупації. Рівночасно Конгрес стверджує, що рішальні сили в українській визвольній боротьбі находяться на рідних землях. Вони в слушну хвилину вирішать остаточне визволення України та форму її державної влади".

Четвертий Конгрес вітає всяку конструктивну консолідацію українських сил поза рідними землями на еміграції. Окрему вагу привязує Четвертий Конгрес Американських Українців до факту створення та діяльности Української Національної Ради та її Виконного Органу, що являються найповажнішими об'єднаннями українських сил на еміграції, як теж репрезентантом українців, розсіяних поза Україною. Тому конечним є, щоб усі українські групи на еміграції в Европі, в ім'я добра поневоленої Батьківщини, пішли на якнайдальший компроміс, що скріпилою б УНРаду, даючи їй широку базу серед політичної еміграції поза Совтами. Четвертий Конгрес Американських Українців вважає конечною потребою створення Всесвітньої Репрезентації поза Совєтами як політичних емігрантів, так теж громадян заморських країн. Ціллю тих організацій була б оборона самої субстанції українського народу, його культури та його прав на власне державне життя. Ініціятиву до створення такої всесвітньої організації повинні перейняти в свої руки центральні організації українців поодиноких країн світу".

Четвертий Конгрес доручає новообраному Конгресовому Комітетові приступити негайно до організації Народного Фонду та збірки загального Національного Датку, охоплюючи ним усіх українців у З.Д.А.

ЧЕТВЕРТА ДЕКАДА

24-25 жовтня 1970 року ми відзначили ювілейними імпрезами у Філядельфії 30-літню діяльність УККА. Митрополити Українських Католицької і Православної Церков в неділю 25-го жовтня відслужили архиєрейські Служби Божі з благословенням праці УККА. Митрополит Кир Амвросій і Митрополит Мстислав були також учасниками ювілейного бенкету УККА 25-го жовтня. В церквах проповіді з тієї нагоди виголосили о. шамб. Мирослав Харина та о. митр. Степан Біляк. Президент ЗСА Ричард Ніксон відручним письмом побажав для УККА успіхів в його дальшій праці, а його спеціяльний представник, Френк Шекспір, взяв участь у бенкеті.

Крайові Організації, що були основниками УККА в 1940 році, були відзначені почесними грамотами. Ними були: 1. Український Народний Союз, 2. Український Робітничий Союз, 3. СУК „Провидіння", 4. Українська Народна Поміч, 5. Союз Українок Америки, 6. Ліга Української Молоді Північної Америки, 7. Організація Державного Відродження України, 8. Ліга Українців Католиків, 9. Молоді Українські Націоналісти — МУН, 10. Українська Гетьманська Організація, 11. Український Золотий Хрест, 12. ОбВУА, 13. Обєднання Лемківщини. Ними були також відзначені члени Екзекутивного Комітету, що був обраний в 1940 році у Вашінгтоні, а саме: адв. І. Панчук (Детройт), В. Шабатура (Піттсбург), Р. Слободян (Елизабет), Т. Мишик (Скрентон), О. Лотоцька (Філядельфія), проф. д-р О. Грановський (Міннеаполіс, Мінн.). Українська пісня виведена на Першому Конгресі у Вашінгтоні незабутнім Олександром Кошицем, знайшла своїх пересмників у нових виконавців, що взяли участь у фестивалі у Філядельфії. Такі хори взяли участь: „Кобзар", „Прометей" — Філядельфія, „Думка" — Хор ім. Митр. А. Шептицького і Хор СУМА „Жайворонки" — Ню Йорк, Хор Церкви Ів. Хрестителя — Ірвінгтон, Ню Джерзі, Хор „Боян" — Елизабет-Бейон, Ню Джерзі. Збірними Хорами диригував проф. Андрій Гнатишин — з Відня, Австрія. Додатково ще був виведений у Філядельфії український танок у виконанні танцювальних груп Осередків СУМА з Ню Йорку і Філядельфії і він разом з піснею був виявом вітальности і мистецьких здібностей українського народу.

ВІДЗНАЧЕННЯ 100-РІЧЧЯ НАРОДИН ЛЕСІ УКРАЇНКИ

В суботу, 18-го і в неділю, 19-го вересня 1971 року відбулося в Клівленді, Огайо величаве святкування для відзначення 100-річчя народин найбільшої української поетеси Лесі Українки. Відзначення в крайовому маштабі підготовила Координаційна Рада Жіночих Організацій при УККА під проводом пані інж. Стефанії Пушкар. На це святкування прибули делеґації з різних осередків Америки.

ОГОЛОШЕННЯ В „НЮ ЙОРК ТАЙМС"-і і „ВАШІНГТОН ПОСТ"-і

Заходами і коштами УККА в тих вищезгаданих щоденниках появилися в 1974 році цілосторінкові оголошення в обороні ув'язнених і засуджених українських патріотів. Рівнож в їх обороні переведено по всіх українських громадах великі демонстрації, що їх закінчено маніфестацією у Вашінгтоні біля пам'ятника Т. Шевченка в червні 1974 року.

В листопаді 1974 року закуплено до спілки із СУА Дім при Другій Евеню в Ню Йорку. І ця спілка виглядає так, що УККА має 60% вкладу, а СУА — 40%. Иде праця над його викінченням і пристосуванням до потреб Канцелярії УККА і СУА.

1-го березня 1975 року створено Крайовий Комітет 200-річчя Америки і 100-річчя українського поселення. В цілі того ж року покликано до життя Крайовий Комітет „Року Жінки". Завдяки цьому Комітетові велика делеґація українок взяла участь у Міжнародному З'їзді, що відбувся в Мехіко Сіті в червні 1975 року.

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ ТА АМБАСАДОР БУШ ПРО АРЕШТИ НА УКРАЇНІ

В дні 26 січня 1972 року Екзекутива Українського Конгресового Комітету Америки вислала меморіял до Президента Ричарда Ніксона, а 8-го лютого цього року — листа до амбасадора Джорджа Буша, американського представника при Об'єднаних Націях, протестуючи проти поновних арештів діячів української культури совєтським урядом на Україні. На ці листи УККА одержав довші відповіді, які передано в цілості лоя відома всього українського громадянства в З'єднаних Стейтах Америки.

Другий Світовий Конгрес Вільних Українців відбувся в Торонто, Канада, в листопаді 1973 року. УККА вложив багато праці в його підготову і переведення.

На закінчення мусимо ствердити, що наші звітування є далеко неповні. Було вложено багато щоденної праці, яку не все дається зареєструвати в короткому звіті.

УККА ініціював багато корисних для української справи акцій і вплинає своїми Обіжниками на їх переведення Відділами УККА. В Канцелярії УККА виготовлялися відповідні матеріяли в українській чи англійській мовах і їх до використання пересилалося Відділам (згадати б нашу акцію боротьби з наркотиками серед нашого молодого покоління).

В Україні московський комунізм продовжує, розширює і закріплює традиційну імперіялістичну політику російських царів. Він намагається контролювати не лише фізичне буття одиниці, але також її духове зацікавлення і нищить всі історичні пам'ятки української культури.

В економічному відношенні Україну обернено в колонію Росії, а централізована господарська система позбавляє її будьяких елементів незалежности в економічному житті.

Та, не зважаючи на цей посилений терор, боротьба нашого народу за належні йому права не слабшає, а дедалі посилюється.

В тій боротьбі не повинно і нас бракувати. Але в нашому громадському житті є повний контраст. З одного боку — жертвенна і надзвичайно активна участь в громадському і політичному житті кількатисячної групи наших свідомих громадян, що не жаліють ні своєї праці, ні грошевої пожертви на різні національні потреби, на виховання молодого покоління в рядах ПЛАСТУ, СУМА, ОДУМ'у, а з другого боку — пасивність і байдужість широких кругів нашої Громади, що уникають всякої участи в національному житті або задовольняються критикою і невпинним обсервуванням праці малючих рядів — громадських працівників.

Мусимо ствердити, що ніяка національна справа не може держатися тільки на ідеалістах, на ентузіястах, бо їх замало. До загально-національної справи повинен бі стати увесь свідомий загал.

Живемо візією майбутньої незалежної держави над Дніпром і Дністром — але, щоб її осягнути, мусимо подбати про повний порядок в нашій Громаді між обома океанами.

З новорічної зустрічі в Головний Канцелярії УККА.

Д-р МИХАЙЛО ДАНИЛЮК

АНАЛІЗА І ПРОГНОЗА УККА

(Доповідь на громадській нараді УККА 10 січня 1976, Н.Й.)

Підходячи до аналізи системи УККА, можна б говорити про оптимізм або песимізм щодо життя і розвитку наших громад в Америці, можна закривати очі на недоліки або ж можна надто критично дошукуватися усіх і всяких недоліків, можна, одначе, пробувати підійти до цього питання холодніше і ввести дозу об'єктивізму, наскільки це можливо взагалі одній людині чи групі, яка стоїть по стороні т.зв. опозиції.

Чи є в нас опозиція? Тут варто ввести пояснення, оскільки питання опозиції в нас часто переходить у своїй інтерпретації до меж зловживання, зокрема від сучасних керівних людей системи УККА. Мені видається, що крім комуністів, яких не беремо до уваги, в нас опозиції до УККА, як централізованої системи українського життя, нема і, здається, не буде. Це вже гарячіші люди, тикаючи пальцем на людей із критичною думкою, пробують вказати, — що ось вони, вороги УККА і системи впорядкування громадського життя. Одначе, в нас існує опозиція до окремих точок сучасної політики УККА, до окремих людей або домінуючих людей або домінуючих груп, до окремих точок системи або й статуту УККА. На жаль, на мою думку, ця опозиція, яка складається із людей як в самій системі УККА, так і поза рямками УККА, не зуміла себе організувати та устійнити спільні точки щодо критики і намагань у покращенні УККА, не говорячи вже якесь спільне керівництво, комісію чи комітет тощо. Колишній Комітет Громадської Єдности, на жаль, перестав існувати без, як видається, об'єктивних причин. Він, при доборі відповідних людей, міг би ролю опозиції відіграти.

Проте, з надією, що колись і в нас, в українському громадському і політичному житті, буде допущено і шановано з усіма правами і привілеями організовану опозицію, я хотів би висловити кілька аналітичних думок про УККА, які до якоїсь міри говорять про почування хоч і не організованої, але, фактично, існуючої опозиції. Також із надією, що такі критичні думки чи висновки щодо прогнози допоможуть ростові і закріпленню громадського життя в ЗСА.

...УККА був задуманий централею усього громадського і навіть громадсько-політичного життя нашого масиву в Америці. У своєму розвиткові він мав усі дані таким стати, але протягом якогось десятиріччя він свій розвиток зупинив і, фактично, перестав бути централею усіх громад і груп. Якщо він і відігравав тут і там ведучу ролю, то лише тому, що не існувало іншої енергійної централі. Деяка частина організацій залишилася поза рямками УККА, а чимало із тих, які й тримаються цієї системи, не виявляють жодного зацікавлення, не виявляють ініціятиви у роботі.

Це правда, що процес еміграції, а в ній тиск денаціоналізації, завжди звужує кадри й активність шляхом т.зв. об'єктивних причин, але й одним із основних завдань централі є так розвернути роботу і так укласти пляни, щоб цей процес або припинити, або помітно гальмувати.

У своїй стадії застою одною із прикмет, що не сприяв розвиткові і пожвавленню громадської справи, стала в УККА віра, що демократію можна (або й треба?) замінити свого рода автократією, покриваючи аргументом т.зв. більшости. Але цей аргумент не переконливий, бо він, покриваючися „волею більшости", довів, наприклад, Народний Фонд до яких 5-7 тисяч платників і бюджету — смішного на наші можливості — яких 100 тисяч доларів річно. Не маючи доброго, чіткого і демократичного провідництва, втікаючи від політиканства, наша широка громада виявила своє невдоволення засобом пасивного невтручання. Якщо навіть не вся, бо всезнайків і махайручків у нас завжди було доволі, то все таки поважна її частина стала осторонь.

Керівні органи УККА у своїх ключевих позиціях застрягли на принципі, либонь, досмертности вибору, блькуючи таким чином доплив свіжих, а головно — молодих сил, замуровуючи вхід або вплив на роботу УККА такого кадру, який міг би мати іншу політичну філософію, пропонував би інші методи або зважився б на критичні завваги. Виключність і нестерпність перенеслася зі суто політичного поля і на громадське.

При цій нагоді не можна позбутися ще й такого запиту — чи і як довго треба розв'язувати справу керівних органів або системою партійного призначення, або системою якоїсь апробати зі сторони т.зв. більшости, а чи не час, визнаючи, що всі групи і партії повинні мати своє місце в УККА разом із численними громадськими організаціями, віддати справу вибору демократичній системі? А коли окремі групи мають амбіції, хай їх кращі люди, яких більше шановані широкою громадою, будуть вибрані вільними виборами.

І хоч політичний комент в УККА — важливий, якого не думаємо зводити лише до громадянського хлібоства, то останніми часами УККА надто часто характеризувався політиканством. Воно — не однозвучне із політикою.

Беручи до уваги наростаючі потреби нашої громади, які вже давно перейшли позем шараварів, бінґі і вареників, а численні кадри ввійшли на позем інтелекту і вищих культурних та політичних потреб, наша широка громада надто часто відчувала брак в УККА культурної політики, нормалізованої і доцільної видавничої діяльности, покращеної шкільної системи, фінансової політики, соборницького підходу до багатьох справ, а в загальному — вироблення і наголошення таких принципів плянування і роботи, які були б спільними цілій українській громаді, які цементували би її у, здиференціовану, але — єдність.

На жаль, хоч і були часто добрі почини або напрямні в роботі, то рідше вони йшли дорогою плянування, вони частіше були на базі емоційности, тимчасових спалахів, одноразових акцій тощо. І тут, у багатьох випадках, коли б вже наші сучасні молоді кадри не робили окремих акцій, навряд чи і в тих спалахах УККА міг би останніми роками чимось особливим похвалитися.

Проте, беручи до уваги десять-двадцять років УККА, ми знаємо, що в окремих ділянках була пророблена поважна робота, зокрема на зовнішньому відтинкові, зокрема у політичних колах Америки. Деякі акції ведені УККА були пов'язані із загальною участю широких громад, і тут треба відмітити цей позитив, — що саме може зробити централя й об'єднана ідея. Серед помітної апатії еміграційних, денаціоналізації, розсвареності на громадянському і політичному полях, УККА зумів закріпити за українською громадою кілька тривалих здобутків загальної вартости.

Вохнаки, на базі кількох великих акцій, УККА довів тезу, що український етнічний масив — це жива, велика потенціяльна сила, яка здібна на великі кроки, якщо перед нею постає соборне, національне, раціональне й об'єднуюче завдання. І це, цілком логічно, стає захистом системи, а саме — системи одної, міцної і соборницької централі, якщо вона також буде і до якої нам слід стреміти.

При захисті системи і при визнанні, що УККА на зовнішньому полі добився окремих здобутків, можна все таки вважати, що за останніх пару десятків років і зовнішній відтинок був до якоїсь міри експериментальним і пробою українських сил в американському політичному світі, а на внутрішньому українському відтинкові останнє десятиріччя було пробою сил — громадських і партійних. На зовнішньому відтинкові ми дещо здобули і закріпили, а на внутрішньому програли обидві сторони — партійництво і громадськість, це добившися тривалих успіхів у розбудові системи централі. Це стає для нас лекцією, якої, надіємося, наступне покоління не буде повторювати.

Одначе, я розцінюю, що доба експериментування назовні і проби сил внутрі закінчує сучасну добу УККА. Із наступним Конгресом ввижається новий період.

На батьківщині предків тепер ідуть такі трагічні події, на еміграції відбуваються такі драматичні зміни у психіці модерного українця, що було б більше як гріхом, було б прокляттям для нас, коли б ми не зуміли поставити і закріпити кращу систему нашого організованого життя.

Доповідач пропонує перевести — зміну загальних засад у роботі централі і зміну системи.

АНАЛІЗА І ПРОГНОЗА УККА

У загальних принципах зміни, сказати б, філософії організації і централізації громадського життя нам треба спільними силами віднюзити засади правопорядку, забезпечуючи рівні права кожній ланці чи групі в нашому житті і водночас відмежувати партійність і політиканство від панівного впливу на роботу централі. Адже час вже опрокинути абсолютні права т.зв. більшости, бо демократія зберігає права більшости, меншости і найменших частин. Демократія також зберігає права ділової критики. Вже так надоїло і так гидко слухати, коли за право ділової критики людям підшивається ярлички агентури або в найкращому випадкові — деморалізації.

...Найбільша більшість — це ціла громада, і кожна організація, установа чи група в системі УККА — це важлива одиниця, а всі разом себе доповняють. Не виключають, а доповняють.

У зміні системи можна б також пропонувати конкретні зміни, наприклад:

1) обмежити вибір членів керівних органів до двох каденцій, вибираючи не менше одної третини нових людей на кожному Конгресі, даючи таким чином доплив свіжої крови до провідної ланки нашої громади;

2) забезпечити систему виборів на демократичних засадах, а не політичних призначеннях;

3) надати помітно більші права Політичній Раді, що мала б право й обов'язок у плянуванні і контролі роботи екзекутивного органу;

4) зобов'язати керівні органи до плянування із звітуванням громаді, зокрема устійнити культурну, видавничу, молодечу, наукову, шкільну й іншу політику, піддаючи їх під розгляд громади, а у фінансовій політиці — громадське звітування необхідними методами;

5) відкрити архіви і канцелярію УККА для публічного перегляду кожній установі, що є в системі УККА, публікувати протоколи засідань екзекутиви;

6) перевести систему відбування Конгресів на ділову роботу перед і на Конгресах шляхом праці широких громадських комісій;

7) виключити із системи т.зв. номінаційну комісію або перевести її на демократичні принципи роботи в часі Конгресу;

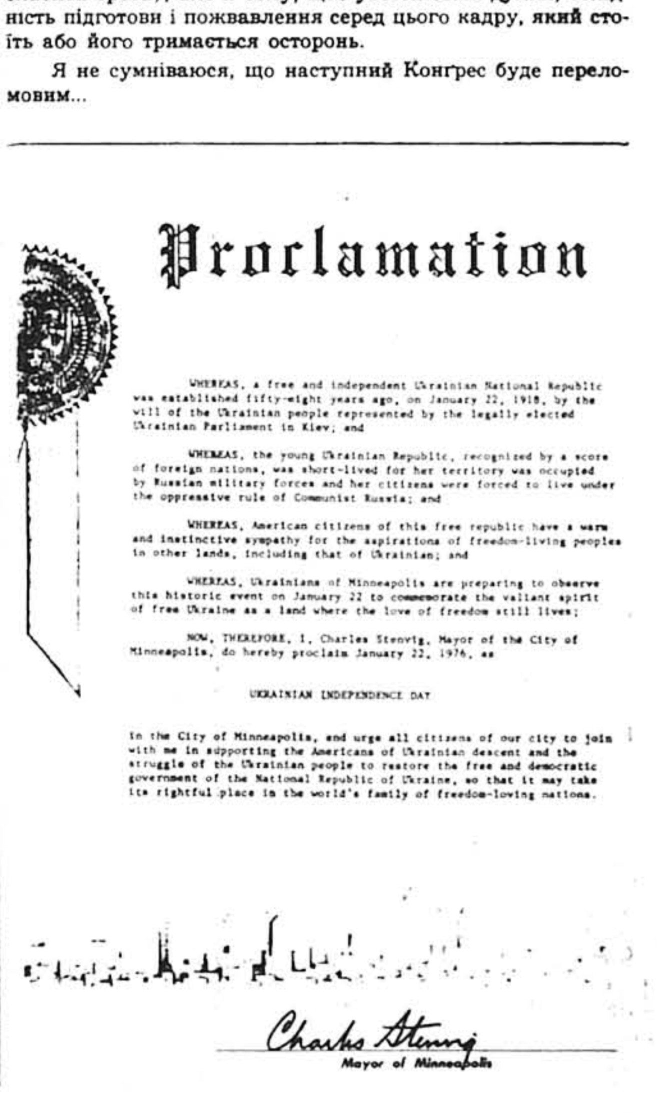
8) виключити т.зв. конфлікт інтересів в керівних органах, наприклад, кілька ключевих позицій із цієї самої установи, як також перевести платних керівників чи директорів канцелярії УККА на систему призначення керівними органами, а не вибору їх, виключити т.зв. Раду Директорів;

9) забезпечити платних організаторів для системи УККА в громадах;

10) забезпечити можливість громадського референдум (на базі відділів УККА), якщо у важливих справах цього вимагала б Політична Рада.

Тому, я б пропонував, щоб керівні органи УККА вже тепер вистосували запрошення до організацій, які не належать тепер до системи УККА, щоб вони в цю систему вступили, а водночас включилися в роботу підготовчих комісій. Творячи комісії підготовч, статуту, тощо, запросити окремі сили, і базувати їх побудову так, щоб необхідно включити кадри із рядів молоді, науки, культури і професійного сектору. Це не лише тому, щоб послабити вплив партійно-політичного сектору (а його в системі УККА послабити треба), але й тому, щоб увести свіжі думки, солідність підготові і пожвавлення серед цього кадру, який стоїть або його тримається осторонь.

Я не сумніваюся, що наступний Конгрес буде переломовим...

Proclamation

WHEREAS, a free and independent Ukrainian National Republic was established fifty-eight years ago, on January 22, 1918, by the will of the Ukrainian people represented by the legally elected Ukrainian Parliament in Kiev; and

WHEREAS, the young Ukrainian Republic, recognized by a score of foreign nations, was short-lived for her territory was occupied by Russian military forces and her citizens were forced to live under the oppressive rule of Communist Russia; and

WHEREAS, American citizens of this free republic have a warm and instinctive sympathy for the aspirations of freedom-living peoples in other lands, including that of Ukrainian; and

WHEREAS, Ukrainians of Minneapolis are preparing to observe this historic event on January 22 to commemorate the valiant spirit of free Ukraine as a land where the love of freedom still lives;

NOW, THEREFORE, I, Charles Stenvig, Mayor of the City of Minneapolis, do hereby proclaim January 22, 1976, as

UKRAINIAN INDEPENDENCE DAY

in the City of Minneapolis, and urge all citizens of our city to join with me in supporting the Americans of Ukrainian descent and the struggle of the Ukrainian people to restore the free and democratic government of the National Republic of Ukraine, so that it may take its rightful place in the world's family of freedom-loving nations.

Charles Stenvig
Mayor of Minneapolis

„ЗА ВИХІД З ІМПАСУ"

Д-р РОМАН БОРОВСЬКИЙ затитулував свою доповідь „За вихід з імпасу" та на самому вступі заявив, що він є речником тих громадських організацій, які знаходяться поза системою УККА. Він застерігся, що ті організації опинилися поза УККА не тому, що вони не цікавляться громадськими справами чи є супроти них байдужими, а тому, що „в теперішній ситуації та постанові справ для них (тих організацій) не було місця". Проте він признав, що властиво місце для опозиції є „внутрі", а не „назовні". Справу „заіснування зовнішньої опозиції" доповідач з'ясовує „способом трактування в нашій суспільності громадських меншостей. Це трактування не годиться з нормами та стандартами сучасних демократичних суспільств, зокрема тих, що розвинулися на базі англо-савсонських традицій, до яких належить країна, в якій ми живемо — Америка". Доповідач признає, що українські традиції інші — за козацьких часів суперечки на „радах" вирішувалися інколи бійкою на п'ястуки, інколи шаблями, — пізніше на формування нашого громадсько-політичного вишколу мали нездоровий вплив Варшава та Москва. Доповідач покликується на приклад післяверсальської Польщі, де уряд вів політику гноблення супроти непольських народів, відмежовуючися водночас від тої частини власного суспільства, яка такої політики не схвалювала. Перед кожним проводом стоїть дилема: „або дати меншості змогу вільного вияву, або стануть на шлях затиску і репресій". „Головне зло в нашій центральній організації почалося з хвилиною, коли більшість, чи, точніше, його керівництво, стало на шлях затиску свобідної думки, вилучення дискусії та остракізму у відношенні до опозиції; коли воно почало базувати свої рішення не на узгідненнях свобідних дебат з наведенням і розваженням усіх раціональних аргументів „за" і „проти", але на інструкціях чинників, що стоять поза цією промадською централею та які свої децизії приймають засекречено від загалу громадянства"... „Всякі спроби покращання відносин треба починати від перегляду й переоцінки тактики, застосованої до опозиції. Це передумова включення зовнішньої опозиції у структуру УККА. Для цього саме тепер існує добра нагода... Сучасний стан не приносить користи ні одній стороні. Продовжування сучасного стану, це шлях у нікуди..." Цю теперішню добру нагоду „для виходу з імпасу" доповідач бачить у недалекому XII Конгресі українців в Америці та у відзначуванні 200-річчя Америки і 100-річчя нашого поселення, при чому доповідач вбачає добрий знак у покликанні до життя Комісії для розгляду проблем сучасної української громадської дійсности... „Ключ сучасної ситуації знаходиться а руках більшости". „На нашу думку, позитивне полагодження справи зовнішньої опозиції та включення її в організаційні рямки одної всеобіймаючої, репрезентативної та координуючої централі, може дати базу та добрий початок для розв'язки інших наболілих важливих проблем нашого громадського життя, наприклад, — більш активного й ширшого включення в організаційне життя молодшої ґенерації та поступове перебирання нею проводу. Другою надзвичайно важливою справою доповідач вважає потребу приєднання до українства і до нашого зорганізованого життя тих наших братів з Закарпаття та навіть інших земель, які все ще стоять осторонь...

„Важливо, щоб ми покінчили боротьбу внутрі нашого національного табору в ім'я часто абстрактних, другорядних а навіть видуманих принципів та часто штучно підсилюваних різниць, а звернути увагу на скріплення начого національного потенціялу, на розбудову підстав нашого тривання в Америці, як окремої національно-культурної спільноти, та на систематичну працю над поверненням тих втрат, що їх ми в минулому з різних причин зазнали". Щоб об'єднати всі національні сили та стати атракційним центром для тих, що є ще поза зорганізованим українством, доповідач поручає перевести певні реформи, які повинні стосуватися однаково структури, як теж „збереження у наших внутрішніх відносинах засад християнської моралі, застосування засад рівности і партнерства організацій. Ідеться не про механічну чи циферну рівність, але про ідею рівної повновартности усіх контрагентів..." Доповідач подає суґестії, що їх не вважає за ультимат, а як думки під увагу: 1) оперти УККА на всіх місцевих організаціях, а не тільки на платниках до УНФонду, 2) збільшити представництво молоді і професіоналістів у керівних органах, зате зменшити представництво від партій та скасувати паритет Братських Союзів і їх подвійне представництво в керівних органах, 3) зменшити число членів Екзекутиви, 4) докладніше визначити компетенції окремих керівних органів та обов'язки їх членів, 5) забезпечити збереження демократичної процедури в усіх тих органах, 6) створити незалежний суд, 7) змінити назву на „Український Конґрес Америки", 8) до участи в Підготовних Комісіях до 12 Конґресу запросити представників зовнішньої опозиції.

Український Конґресовий Комітет Америки округи Морріс

Виппані, Н. Дж. (єф) — Діяльність Українського Конґресового Комітету на Округу Морріс відзначається широкою і многогранною працею на протязі останніх півтора роки. По-перше, були зібрані адреси українських мешканців цієї Округи. Згідно цих даних — 165 родин живуть в 266-х містечках Округи Морріс. Ця праця увінчалася неабияким успіхом: понад 50 відсотків згаданих родин стали платниками УНФонду. Безперечно, що ця праця та багатогранна й зразкова діяльність відділу спричинилася до цього успіху. Управа відбула 27 засідань та влаштувала 28 різних імпрез та свят, а зокрема: успішне переведення „Молитви солідарности" з політичними в'язнями в СССР у Морріставні, в якій взяло участь близько 500 осіб — українців і членів інших етнічних груп Округи Морріс (ця „Молитва солідарности" мала на меті в першу чергу оборону В. Мороза), відзначення Січневих Дат, святкування 200-річчя Американської Незалежности та 100-річчя Українського Поселення під патронатом Комітету 200-річчя Американської Незалежности Округи Морріс при участі біля 500 осіб, серед яких більша частина була не-українського походження, фільмова студія Новак зафільмувала український пікнік для відділу транспорту стейтового Уряду, який висвітлювали на спеціяльній телевізійній програмі згаданого стейтового відділу, Відділ УККА взяв участь у зустрічі віцепрезидента Нельсона Рокефеллера та був співгосподарем зустрічі-вечора в честь члена Конґресу п-і М. Фенвік в Морріставні. Крім вищезгаданої праці, Управа відділу проявила свою діяльність в понад 60 різних ділянках. Вислано вісім петицій і зібрано понад 600 підписів в обороні В. Мороза. Утримується постійний листовий зв'язок, а часом особистий з сенаторами та членами Конґресу із стейту Ню Джерзі, в справі оборони В. Мороза та інших українських політичних в'язнів у СССР. З цією цілллю відділ УККА тісно співпрацює з Комітетом Оборони Валентина Мороза у Вашінґтоні й в Ню Джерзі та з Комітетом Оборони Сов'єтських Політичних В'язнів у Ню Йорку. П'ять членів відділу, а саме: З. Онуфрик, Я. Мулик, Д. Лисько та пані М. Кольцьо і І. Біленька були членами Комітету по влаштуванні другого Українського Фестивалю Ню Джерзі в Ґарден Стейт Артс Центрі. Це так коротко про многогранну й направду зразкову діяльність Українського Конґресового Комітету Округи Морріс. У 11-х газетах, переважно американських, появилося 40-к заміток про діяльність й працю відділу УККА.

На кінець треба згадати, що на цьому терені проявляють широку й активну діяльність відділ СУА, Школа Українознавства та П Батьківський Комітет, з якими найтісніше співпрацює Управа відділу УККА.

До Управи УККА на Округу Морріс входять такі особи:

Голова — З. Онуфрик, 1-й заступник — п-і Я. Мулик, 2-й заступник — А. Ружон, секретар — Д. Лисько, скарбник — Я. Марусин, організаційний — А. Білянич, культ-освітній — М. Григорович, імпрезовий — І. Пелех, преса: українська — Є. Федоренко, англомовна — І. Копман, члени: М. Семанишин, М. Бура, В. Осадчук, П. Вох, С. Косоновський. Контрольна комісія: Голова — Н. Кольцьо, члени: В. Дзінгало і В. Пасічняк.

Кінчаючи цю інформацію про вельми широку діяльність відділу УККА Округи Морріс, не можна не згадати про позитивний й особливо відрадний факт в українській громаді на терені Округи Морріс. Тут успішно відбулася зміна варти: на місце відданих перших організаторів української громади прийшло молодше покоління не менш віддане українській справі, котре також внесло новіші форми і способи праці української громади.

УККА у березні 1976

На 6-го березня ц.р., год. 10:30 перед пол., скликано пленарне засідання Екзекутиви УККА в Українському Інституті Америки. Денний порядок охоплював 12 точок, між якими були преважливі справи, як підготова до XII Конґресу українців в Америці, плян Крайового Комітету святкування 200-річчя Америки і 100-річчя українського поселення, вибори в ЗСА у 1976 році і наша участь в них, звіт екзекутивного дириктора УККА мґра І. Базарка про працю УККА від останнього засідання Екзекутиви і тп.

У тому самому дні, о год. 2:30 відбуло засідання Політичної Ради з 9-ма точками денного порядку, між якими є доповідь проф. І. Телюка про фінансово-господарські спроможності українців в ЗСА, — „XII Конґрес очима нашої молоді" з доповідачами — Ігор Раковський, Андрій Прятка і Галина Климук, — доповідь проф. І. Вовчука про працю Політичної Ради в минулому році, інформація Комісії про підготову до XII Конґресу під головуванням д-ра В. Савчака і ін.

Докладне звідомлення з відповідним насвітленням — у „Свободі" та інших наших газетах.

Збіркова кампанія в 1975 році на терені Великого Нюарку і околиці

В 1975 році Відділ УККА в Нюарку і околиці переводив паралельно збірки на Український Народний Фонд і на Фонд Світового Конґресу Вільних Українців. Разом на оба фонди зібрано 8,710.00 долярів. Це безперечно треба уважати успіхом для нашого Відділу, який громада прийняла позитивно й із вдоволенням.

Збірка н а ц іонального датку проходила під кличами:

а) Даймо Українському Конґресовому Комітетові збільшені фонди, потрібні для його праці;

б) Поширім „Український Квартальник" серед американських кругів.

Громада відгукнулася позитивно на наші заклики. Сто один платників заплатили по 25.00 долярів або більше національного датку. Приєднано 107 нових платників. За старанням нашого Відділу 26 публічних бібліотек, університетів і конґресменів дістають „Український Квартальник", спонзорований нашими громадянами.

Наш успіх став можливий завдяки групі льокальних представників УККА, які не жаліли часу і особистих видатків, збираючи гроші. Між ними особливо вирізнився п. Володимир Шпирка, невтомний працівник і ентузіяст, який служив прикладом і порадою нам усім. Він сам зібрав $1,385.00 долярів. Вирізнити також треба солідних працівників: п. Андрія Андріюка (зібрав 700 долярів) і п. Петра Шпирку (зібрав 440.00 долярів). Працювали у збірковій кампанії: д-р Ілля Карапінка, Володимир Мартинець, Маріян Кормило, мґр Ярослав Рак, Іван Ґенсьор, Петро Кузів, Василь Химера, Михайло Дзіман, Василь Матияш, Лярица Матияш, Нестор Красєвський, Юрій Дребич, інж. Дам'ян Кордуба, Володимир Закамарок, Микола Мірчук, проф. Михайло Цяпка, Борис Процюк, інж. Володимир Гладкий, Олександер Напора, інж. Олександер Данчук, Василь Манько, Василь Кузик, Володимир Данилюк і Константин Гречак, касир Відділу.

Василь Василів
референт УНФонду

Собор Св. Софії в столиці України Києві.
На Софійському майдані всенародно проголошено історичний IV-ий Універсал Української Центральної Ради:

„НАРОДЕ УКРАЇНИ! ТВОЄЮ СИЛОЮ, ВОЛЕЮ, СЛОВОМ СТАЛА НА ЗЕМЛІ УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА НАРОДНЯ РЕСПУБЛІКА... МИ, УКРАЇНСЬКА ЦЕНТРАЛЬНА РАДА, СПОВІЩАЄМО ВСІХ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ: ОДНИНІ УКРАЇНСЬКА НАРОДНЯ РЕСПУБЛІКА СТАЄ САМОСТІЙНОЮ, НІ ВІД КОГО НЕЗАЛЕЖНОЮ ВІЛЬНОЮ СУВЕРЕННОЮ ДЕРЖАВОЮ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ..."

(З 4-го Універсалу, 22 січня 1918 р.)

СВЯТО ДЕРЖАВНОСТИ І СОБОРНОСТИ УКРАЇНИ

1918/19 1976

Українсько-Американський Дім
25-го січня 1976 року 4-та година по обіді

Український Конґресовий Комітет
Відділ в Міннесоті

ГОЛОС У ДИСКУСІЇ

Роман Шраменко погоджується з закликом у „Конґресових Вістях" до публічної дискусії на сторінках преси на тему 12-го Конґресу українців в Америці та відгукнувся на цей наш заклик у статті „Дискутуймо", „Свобода" 24 січня ц.р. Він стверджує принципово:

„УККА є нам конечно потрібний. Основники УККА знали, бо навчилися з досвіду, що нам в Америці потрібно центрального тіла, яке координувало б, провадило і репрезентувало українську спільноту перед зовнішнім світом, і власне для того постав УККА. Це значить, що цієї справи не мажна міняти, бо вона на базі досвіду та ідейного стремління являється і надалі необхідністю. В такім випадку можна говорити про структуру УККА, працю, видайність і т.п., але в ніякому разі про творення нових централь, бо це вже зло..."

Висловивши погляд, що „УККА потребує зміни", Ш. Дискутант піддає такі поради:

1. Толеранція всіх інакодумаючих, віруючих і практикуючих;

2. Солідарність зі всіма з однаковій мірі в організаційних і національних питаннях;

3. Паритетність у законодавчих і виконавчих органах;

4. Демократичність в політично-партійних практиках із точним узглядненням того, що найменший та найслабший має право голосу і його треба респектувати;

5. Провідництво, що йде в усіх національних питаннях попереду, унаправлюючи, керуючи, заохочуючи, допомогаючи, вишколюючи, інціюючи і т.п.

6. Раціональність у плянуванні і виконанні;

7. Інтелектуалізм в усіх справах, а не примітивне латання, яке не лише вводить назадництво, а головно, відпихає молоду, провідну верству від будь-якої дії.

Чи дотеперішнє керівне ядро УККА практикувало повищі дороговкази? Так, в деяких випадках і часах. Але в деяких — ні..."

І Ш. Автор подає дальші поради, які — на жаль — обертаються здебільша у сфері теорії... Але це голос спокійний і — дискутувати треба.

Збірки в теорії і в практиці

Не йдеться у цих рядках про збіркову акцію на УНФонд чи будь який інний фонд, а про проблему збірок, яку заторкувано під час останньої пленарної сесії Секретаріяту СКВУ 6-8 лютого ц.р. у Торонто. Ідея повної централізації збіркової акції і створення такого центрального фонду, з якого можна би фінансувати різні окремі установи й організації плюс власна конструктивна праця — ця проблема існувала в перших роках існування УККА. У теорії правильна концепція виявилася у практиці нереальною. Збіркові акції не тільки не вдалося сцентралізувати в Америці, але вона щораз більше децентралізувалася чи просто й анархізувалася. Різні установи й різні організації, включно з різними політичними партіями та середовищами, відкликалися до загальної публічної жертвенности. Завелася вже неначе традиція, що з „Колядою" ходять юнаки й дівчата (та й старші громадяни) — збірати пожертви на прерізні цілі: на окремі церкви, на ЗУАДК, на „Рідну Школу", на Визвольний Фронт, і — на жаль на сірому кінці — на Український Народний Фонд УККА. Очевидно, коли приходить якась особлива подія (як ось катастрофа землетрусу в замешкалій українцями частині Югославії), чи, в останньому часі, масова акція в обороні знівечених в УССР прав людини — то жертвенне українське суспільство відгукується на заклик щодо пожертв. Українськими пожертвами живуть українські наукові установи НТШ і УВАН, подивугідну жертвенність виявлено у створенні катедр українознавства при Гарвардському університеті, велетенські гроші пішли й далі йдуть на Церкву в потребі.

І тому — хоч у теорії заторкнута в Торонто вимога створення при Секретаріяті СКВУ центрального фонду логічна, у практиці педви чи викональна. Можна говорити і діяти в тому напрямку, щоби створити окремий великий фонд на оборону прав людини в Україні — але тут знову же виринає сумнів: чи не буде це дублювання статутових цілей і діяльности ЗУАДК-ту?! Дублювання тих самих цілей і тієї самої роботи — це давня недуга українського зорганізованого громадського життя. Коли говорити про потребу створення кількамільйонового фонду — то чи не добре було би спершу визначити докладно цілі такого фонду, який не шкодив би іншим існуючим вже установам і організаціям, а щойно після того виступати з сконкретизованим проєктом фонду, не як цілі, а як засобу такої-то конкретної діяльности. Такі рефлексії виринали під час тієї сесії Секретаріяту СКВУ. Вони заохочують до дискусії.

Congress of the United States
House of Representatives
Washington, D.C. 20515

January 12, 1976

Dr. Joseph Tesluk, President
Ukrainian Congress Committee of America, Inc.
Hartford Branch
961 Wethersfield Avenue
Hartford, Connecticut 06114

Dear Dr. Tesluk:

Thank you for your recent letter in which you request that I introduce legislation which will establish January the Twenty-second as "Ukrainian Independence Day".

You will be pleased to learn that I plan to introduce such a resolution as soon as Congress reconvenes for the Second Session of the Ninety-fourth Congress on January 19th. Further, I will work for the adaptation of this resolution.

Again, thank you for taking the time to contact me. Please feel free to call or write at any time on matters of interest or when I may be of assistance in some way.

Sincerely,

WILLIAM R. COTTER
Member of Congress

ЖЕРТВИ ТЕРОРУ В СССР

„Акта Балтіка", що їх видає Балтійський Інститут у Західній Німеччині під редакцією д-ра Андріюса Намсонса, подають у свому 14-му випуску за 1974 р. на стор. 183 р. детальний виказ жертв комуністичного, зокрема та особливо московського большевицького терору. Є там ствердження: „В р.р. 1930-33 померли в Україні й інших частинах СССР 7,000,000 людей". Як жертви червоного терору за р.р. 1921-23 подається цифру 2,900,000. „ГПУ — читаємо там — вистріляло в р.р. 1937-38 1,600,000 людей".

ЗВІТ КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ УККА

буде в цілості проголошений в наступному числі „Конґресових Вістей".

ДО УПРАВИ УККА В ГАРТФОРДІ

Передаю суму 25.00 дол. в пам'ять св. п. мого чоловіка на Дім УККА в Ню Йорку.

з пошаною
Ольга Платон

State of Minnesota

Proclamation

[WHER]EAS: fifty-eight years ago, on January 22, 1918, a free and independent Ukrainian National Republic was proclaimed by the will of the Ukrainian people represented by the legally elected Ukrainian Parliament in Kiev, ancient capital of Ukraine, which Republic was recognized by a score of foreign nations; and

[WHER]EAS: after such Declaration of Independence and recognition, Ukraine was occupied by the aggression of Russian military forces and since that time the former citizens of the Ukrainian National Republic have been living under the oppressive rule of Communist Russia, being denied the basic freedoms which linger in their hearts; and

[WHER]EAS: their continuing struggle for freedom and independence is typical of the struggle of all freedom-loving peoples everywhere, and strongly emphasizes for us -- free Americans -- that the price of freedom is eternal vigilance against continuous encroachments, against it both at home and abroad, and especially against Communist aggression which seriously threatens the peace and security of the peoples of the world; and

[WHER]EAS: Americans have a traditional interest in the defense of freedom and human rights and sympathize with the aspirations of freedom-loving people wherever freedom is denied; and

[WHER]EAS: Minnesotans of Ukrainian descent annually observe the anniversary of the Ukrainian Declaration of Independence, and are observing the fifty-eighth anniversary of it on January 22, 1976;

THEREFORE, I, Wendell R. Anderson, Governor of the State of Minnesota do hereby proclaim [Janu]ary 22, 1976 as

UKRAINIAN INDEPENDENCE DAY

[in M]innesota and urge all citizens of our State to join with me in supporting the struggle of Ukrainian people to regain their national freedom and a democratic system of government.

IN WITNESS WHEREOF, I have hereunto set my hand and caused the Great Seal of the State of Minnesota to be affixed at the State Capitol this fourteenth day of January in the year of our Lord one thousand nine hundred seventy-six and of the State the one hundred eighteenth.

Wendell R. Anderson
GOVERNOR

State of Connecticut

By Her Excellency ELLA GRASSO, Governor: an

Official Statement

During this year of the American Bicentennial, our citizens are reminded of the significance of the concepts for which our colonial ancestors fought so valiantly--freedom, liberty, justice and fundamental human rights.

There are persons in other nations to whom these concepts are denied. For the people of the Ukraine, such basic rights have been unattainable for more than half a century.

Fifty-eight years ago, following a long period of foreign rule, the Ukraine regained freedom for its 45,000,000 people and reassumed its rightful place among the free nations of the world. Independence was cut short however when the Soviet Union absorbed the Ukraine in 1920.

The people of the Ukraine and their relatives and loved ones who live in our state and nation continue to nurture the dream of freedom despite centuries of repression. They work endlessly for an end to the subjugation of their homeland.

I therefore designate January 22, 1976, as Ukrainian Independence Day in Connecticut in the hope that this 58th anniversary of Ukrainian Independence will bring strength to all the people of this noble land and lend encouragement to those who long for the return of liberty and justice to the Ukraine.

Ella Grasso
Governor

Proclamation

Whereas, on January 22, 1918, the Ukrainian people in and through their democratically ordained Parliament established the free and independent Ukrainian National Republic; and

Whereas, the struggle for self-determination which resulted in such establishment continues today against Communist Russia which seeks to destroy the Republic and the spirit by which it was born; and

Whereas, free Americans share the anguish of a people engaged in the eternal struggle for freedom and independence seeking only to exercise their natural rights as human beings;

Now, Therefore, I, Lawrence D. Cohen, Mayor of the City of Saint Paul, do hereby proclaim Thursday, January 22, 1976, as

"UKRAINIAN INDEPENDENCE DAY IN SAINT PAUL"

and urge all citizens of this city to recall the importance of their freedom and in so recalling, supporting the struggle of the Ukrainian people to reassert their independence and national freedom on this, the 58th anniversary of their solemn dedication.

In Witness Whereof I have hereunto set my hand and caused the Seal of the City of Saint Paul to be affixed this Sixth Day of January in the Year Nineteen Hundred and Seventy-Six.

Lawrence D. Cohen
Mayor

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА в ЗСА
і
РАТҐЕРС УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ МІЖКУЛЬТУРНИХ ВІДНОСИН
І ЕТНІЧНИХ СТУДІЙ

НАУКОВЕ СИМПОЗІЮМ

присвячене етнічним групам Америки та їхньому вкладові в розвій цієї країни — відбудеться у ВІВТОРОК і СЕРЕДУ

23-го і 24-го березня 1976 р.

ПРОГРАМА

23-го березня 1976 р.

Денна Сесія — 9:30 — 4:30
Rutgers Graduate School of Education
10 Seminary Place, New Brunswick, N.J. 08903

Проф. д-р Осип В. Андрушків, Сітон Голл Університет: Вступні завваги.
Проф. д-р Микола Вогатюк, Ле Мойн Каледж: „Економіка України в рр. 1950-1975. Її розвиток і напрямні".
Проф. д-р Микола Чировський, Сітон Голл Університет: „Вклад Наукового Тотариства ім. Шевченка в американську науку".
Проф. д-р Іван Головінський, Ратґерс Університет: „Психологічна інтерпретація глибокого відчуття в писаннях Тараса Шевченка".
Проф. д-р Ігор Каменецький, Мічіґен Стейтовий Університет: „Правні і політичні аспекти Райхскомісаріяту України в загальних рамках окупаційної політики нацистів".
Проф. д-р Роман Максимович, Віллянова Університет: „Ґіберелова кислота, як реґулятор розвитку верхівкової бруньки і листя рослин".
Проф. д-р Володимир Стойко, Менгеттен Каледж: Модератор.

Доповіді англійською мовою.

Вечірня Сесія — 7:30-9:30
Levin Theater, Douglass College
Проф. д-р Осип В. Андрушків, Сітон Голл Університет: „Теперішні і майбутні пляни Наукового Товариства ім. Шевченка".
Святочний концерт народньої музики, танку і співу.

Вступ — разом з перекускою і картою на концерт: $8.00.

24-го березня 1976 р.

СИМПОЗІЮМ В ЕТНІЧНИХ СПРАВАХ
Rutgers Graduate School of Education
10 Seminary Place, New Brunswick, N.J. 08903
Сесії: 9:30-12:30 і 2:00-4:00
Сесії відбудуться з участю панелістів-професорів:
Іван Головінський: Виховна психологія — Ратґерс Університет.
Верніс Фляйсс: Декан Студентів — Гантер Каледж.
Ліліян Ґаффній: Навчальна мова — Ферляй Дикинсон Університет.
Ячінто Марреро: Віцепрезидент, Північно-східня Округа національна Конференція християн і жидів.
Нобуо Шімагара: Виховна антропологія — Ратґерс Університет.

Вступ разом з перекускою: 6 долярів, вступ на оба дні: 10 долярів.

ОКРУЖНИЙ КОМІТЕТ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

Округи Балтимор Вашинґтон і Річмонд, Ва.

повідомляє, що

в неділю 14 березня 1976 року

в приміщенні

дому „Самопомочі"

при 239 Савт Бродвей у БАЛТИМОРІ, Мд.
— відбудуться —

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ОКРУГИ

До участи в зборах запрошується всіх відділових урядовців і конвенційних делеґатів Відділів з таких місцевостей:

Річмонд — 34, Вашінґтон 15, Балтимор — 148 320 і 337, Куртіс Бей — 55, 81 і 290, Берлін — 260.

ПОРЯДОК НАРАД:
1. Звіти з діяльности Окружної Управи;
2. Вибори Окружної Управи;
3. Доповідь гол. предс. УНС ЙОСИПА ЛИСОГОРА;
4. Плян праці на 1976 рік.

У Зборах візьмуть участь:
ЙОСИП ЛИСОГІР, гол. предсідник УНСоюзу,
Е. ІВАНЦІВ, головний радний
Початок 1-ша год. по пол.

ЗА ОКРУЖНУ УПРАВУ:
Теодор Хай — голова
Данило Пісецький, секретар — Іван Малко, касир

Пассейк, Кліфтон, Патерсон, Ратерфорд і околиця!
В суботу, 13 березня 1976 р.

о год. 6-ій вечора, в приміщенні

Української Централі

при 240 Говп Аве. в ПАССЕЙКУ, Н. Дж.

— відбудуться —

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ Окружного Комітету Відділів УНСоюзу

до обов'язкової участи в яких запрошені усі члени Окружної Управи та урядовці і делеґати наступних Відділів УНС:

42, 64, 97, 134, 143, 182 і 394

НА ПОРЯДКУ ЗБОРІВ:
1. Відкриття і схвалення порядку нарад;
2. Вибір Президії;
3. Відчитання протоколу з останніх Загальних Зборів;
4. Звіти Управи і Контрольної Комісії;
5. Дискусія над звітами;
6. Уділення абсолюторії уступаючій Управі;
7. Доповідь Мґр УЛЯНИ ДЯЧУК, головної касирки;
8. Вибір нової Управи;
9. Плян праці;
10. Внески і побажання;
11. Закриття.

В Зборах візьмуть участь:

Мґр УЛЯНА ДЯЧУК, головний касир
ВАСИЛЬ ОРІХОВСЬКИЙ, обласний організатор

На Збори запрошуємо також усіх Членів вище згаданих Відділів.

Після Зборів відбудеться ПЕРЕКУСКА

ЗА УПРАВУ ОКРУЖНОГО КОМІТЕТУ:
Іван Хомко, голова — Василь Марущак, секретар

ОКРУЖНИЙ КОМІТЕТ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

у Філядельфії, Па.

повідомляє оцим, що

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ Філядельфійської Округи УНСоюзу

— відбудуться —

в неділю, 14 березня 1976 р.
в залі Дому УНСоюзу
при 5004 Н. Олд Йорк Рд., ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па.
Початок о год. 2-ій по пол.

НА ПОРЯДКУ ДНЯ НАРАД:
1. Відкриття;
2. Вибір Президії;
3. Вибір Номінаційної Комісії;
4. Відчитання протоколу з попередніх загальних зборів;
5. Завваги до прочитаного протоколу і його прийняття;
6. Звіт членів Управи: голови, секретаря і касира;
7. Звіт Контрольної Комісії;
8. Дискусія над звітами;
9. Уділення абсолюторії управі;
10. Доповідь Д-ра ІВАНА ФЛИСА, заст. гол. предс.;
11. Вибір Управи і Контрольної Комісії на рік 1976;
12. Внесення і побажання;
13. Закриття зборів.

До участи в зборах зобов'язані предсідники, секретарі, касири і конвенційні делеґати наступних Відділів УНС:

10, 32, 45, 62, 83, 105, 116, 128, 153, 154, 156, 162, 163, 173, 216, 231, 237, 239, 245, 247, 248, 261, 268, 321, 324, 331, 339, 347, 352, 362, 375, 378, 383, 388, 397, 422, 424, 430, 479.

У зборах візьмуть участь наступні Головні Урядовці УНСоюзу:

Д-р ІВАН ФЛИС, заступник гол. предсідника
Д-р БОГДАН ГНАТЮК, головний контролер
Д-р ІВАН СКАЛЬЧУК, головний контролер
ІВАН ОДЕЖИНСЬКИЙ, головний радний

Після зборів відбудеться ПЕРЕКУСКА

ЗА ОКРУЖНУ УПРАВУ:
Д-р Володимир Галан, почесний голова — Інсп. Осип Бакай, почесний голова
Петро Тарнавський — голова
Іван Данківський, касир — Лазар Іващина, секретар
Мґр Іван Скочиляс — голова Конт. Комісії

Т. ШЕВЧЕНКО...

(Закінчення зі стор. 2-ої).

Розумний батьку!..
І в смердячій
Жидівській хаті б
похмеливсь,
Або б в калюжі утопивсь,
В багні свинячім...

Амінь тобі, великий муже!
Великий, славний,
та не дуже!..
Якби ти на світ не родивсь,
Або в колисці ще упивсь,
То не купав би я в калюжі
Тебе преславного... Амінь!

Очевидно, що в „Кобзарях", що їх видають під московською окупацією, немає переважно цього твору, хоч підсовєтські літературознавці постійно кричать, що „буржуазні націоналісти" у вільному світі фальшують Шевченкові твори.

Закінчимо словами Шевченка з 1859 року, коли то український поет вірив у перемогу Божої правди на землі, на якій і Україна буде жити свобідно, як рівна між іншими народами:

Неначе срібло куте, бите
І семикрати перелите
Огнем в горнилі, —
словеса
Твої, о Господи, такії.
Розкинь же їх, Твої святії
По всій землі. І чудесам
Твоїм увірують на світі
Твоїмалі, убогі діти!

Тарас Шевченко все життя вірив у перемогу Божої правди на світі. Він вірив, що „встане Україна, світ правди засвітить. І помоляться на волі невольничі діти".

ГАННА — БЕАТРІЧЕ ШЕВЧЕНКОВА

(Закінчення зі стор. 2-ої).

Шевченкова до Віктора Закревського, брата Платона: „А Ганні вродливій скажи.. зараз й прибуду з пензлем і фарбами, на цілий тиждень, скажи, і що я аж плачу, що проклята хуртовина на цей раз зо мною так пожартувала..."

Шевченко намалював її... Є портрет „Ганни Іванівни Закревської".

„Ні на якому іншому з портретів Т. Шевченка, — пише М. Шагінян, — стилізованих по моді того часу, нема таких очей, нема такого повного, трагічного, душевного життя очей, такого повного сліз і ніжности, промовистого погляду, як на портреді Ганни Іванівни Закревської. І очі ці мають особливість: вони здаються чорними, але, коли придивитися, ви бачите, як старанно Шевченко утримав у них справжній їх колір, сяючу навколо великих зіниць глибоку блакить. Отже, очі Ганни були синіми..."

„І тими очима,
Аж чорними - голубими,
І досі чаруєш
Людські душі?.."

У рік перед смертю друкує він цей вірш з адресою: „На Вкраїну"...

Якби зустрілися ми знову,
Чи ти злякалася б, чи ні?
Якеє тихеє ти слово
Тоді б промовила мені?..

Образ Ганни, єдиної коханої, стоїть перед ним єдиний, бо всі ті інші — це ж лише було втілення його власної мрії про неї, про Ганну кохану, яка мала прийти, яка прийшла і яка відібрала спокій назавжди, стала недосяжним ідеалом, з яким згодом порівнював кожну іншу дівчину, яку пізнавав і яка... не витримувала порівняння. Тому так легко розходився з кожною іншою, без крихітки жалю і без жадної туги пізніше, навпаки, багато з них згадував неприхильно...

Бо „колишнєє святеє диво" і було власне дивом - красою, і всі інші блідли в порівнянні з нею.

Він пам'ятатиме її довгі - довгі роки.

„А я зрадів би, моє диво!
Моя ти доле чорнобрива!
Якби побачив, нагадав
Веселеє та молодеє
Колишнє лишенько лихеє.
Я заридав би, заридав!
І помоливсь, що не
правдивим,
А сном лукавим
розійшлось,
Слізьми — водою
розлилось
Колишнєє святеє диво!"

А Ганна Закревська? І її велике переживання, справжнє, глибоко сховане, так глибоко, як і його, Тарасове. І тільки пісня, яку співатиме, нагадуватиме їй про нього:

„Ой піду я не берегом,
лугом,
Зустрінуся з несудженим
другом.
Здоров, здоров,
несуджений друже
Любилися ми з тобою
дуже..."

Для всіх українців!

„ФЕНОМЕН"

Найближчими тижнями виходить друком нова книжка „ФЕНОМЕН" Івана МАНИЛА - ДНІПРЯКА. „ФЕНОМЕН" (десята збірка) — це ПЕРЛИНИ ДНІПРОВИХ БЕРЕГІВ: „На подвір'я моє журавлі прилетіли", „Плутон і Чу Ен-лай", „Зустрілись ми...", „Меценат", Хохландіє!", „Богиня" та багато інших творів; ДРУЖНІМ ПЕРОМ: „Туристка", „Форд до Брежнєва приїхав", „Літчекісти", „Модерністи", „Ярові Сл.", „В. Ч-о", „Люблю тебе..." та ін. „Передбачення й пророкування Нострадамуса", „Новий Нострадамус" тощо. Багато цінних ілюстрацій Солженіцин, Форд, Червона Хохландія, Ковпак, Свиня з орденами).

„Феномен" — подарункове видання! Ціна — $3.00. Хто ж замовить кілька чи кільканадцять примірників (для друзів і знайомих), той може вислати за кожний примірник „Феномена" лише $2.00. Замовлення та гроші (можна готівкою в конверті) висилайте на адресу: Mr. I. Manylo
Cumberland Rd.
Millville, N.J. 08332, USA

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

Виставка скатетрин інтернованих вояків УНР

Заходами комітету „Українська Спадщина" при Окружній Управі Відділів СУА в Огайо у Клівленді-Парма відбулася 14-го і 15-го лютого ц. р., незвичайно цікава виставка ручних робіт бувших вояків Української Народної Республіки, інтернованих після Першої світової війни, зокрема в таборах Каліша, Польща.

Коли комісія розшуків при комітеті „Українська Спадщина" натрапила на майже 60 таких ручних робіт, які зберігаються у приватній колекції в Огайо, слушно рішено хоча частину їх показати на окремій виставці.

Завдяки дуже добрій рекламі, особливо в трьох клівлендських американських щоденниках, які помістили цікаві статті зі світлинами, виставку відвідало коло 500 осіб, в тім значне число американців. Декілька представниць американських жіночих клюбів залишили свої візитівки з проханням повідомляти їх про інші наші культурні імпрези та висловили бажання вдержувати тісніші зв'язки.

У неділю, 15-го лютого 1976 р., відбулась коротка програма у виставовій залі, на яку зібралось коло 60 осіб. Програму відкрила голова комітету „Українська Спадщина", Надія Дейчаківська, зазначуючи, що ця виставка є однією з кількох вже запланованих комітетом виставок, на яких показуватимуться українські експонати мистецько-історичної вартости. Присутні почули зворушливий, з дбайливим опрацюванням реферат про табори інтернованих українських вояків пера Петра Махлая, який відчитала його дружина Таїса. Відтак Ірина Кашубинська дала пояснення до техніки виконання показаних експонатів. В більшості це були скатертини з різаною мережкою, полтавським вирізуванням, виколюваною мережкою і одна скатертина вишита полуботським взором. Кілька великих світлин з таборового побуту дали змогу глядачеві уявити атмосферу, в якій творилися ці мистецькі речі нашими військовиками, як старшинами так і рядовими козаками.

Хоч може простора домівка СУА була затісною для виставки такого розміру, все ж враження було гарне і свідчило про дбайливість у підготові. Це завдячується Ірині Кашубинській (голова комісії розшуків), Марії Фаріон, Марії Федак, Анні Глинській, Іванні Яремко і Марії Василині. Фаховим дорадником був Волтер Гбур, відомий у Клівленді декоратор-мистець. Місцеві Відділи СУА (8, 12, 33 і 60) подбали про буфет для відвідувачів та дижури.

Приємно поділитись нам з успіхом цієї виставки ще й тому, що в результаті закуплено дві скатерини для Музею СУА в Ню Йорку (Окружна Управа і 33-ий Відділ), а одну подарував власник колекції. Зворушливим був для нас теж дарунок Наталії Блашків, а саме столітні полтавська плахта і льняне покривало на ліжко, вишите чорно-червоним рослинним узором. Ця щедрість є неоцінена й вказує на важливість такої праці. У підготові є більше виставок, як повідомляє комісія розшуків, а наступною буде виставка під назвою „Українські рушники".

Дарія Городиська

БАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є будучність, в нашій громаді Український Народний Союз, щоб запевнити їм кращу і вільному світі нового свідомого члена!

УКРАЇНСЬКЕ ЛІКАРСЬКЕ Т-ВО ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ — ВІДДІЛ СЕРЕДНІЙ НЮ ЙОРК
з жалем повідомляє своїх Членів і Громадянство, що 2-го березня 1976 р. в Сиракюзах, Н. Й., відійшла у Вічність на 78-му році життя

✠

Д-р ЄВГЕНІЯ ЄРЖКІВСЬКА

лікарка-гінеколог і визначна громадська діячка.
Похоронні відправи відбулися в Сиракюзах і Ютиці, де її поховано 6-го березня 1976 року.

Синові мґр-ві Олегові разом з його Родиною висловлюємо глибоке співчуття.

ПОДЯКА

З волі Всевишнього відійшов у Вічність дня 12-го лютого 1976 року, по довгій і тяжкій недузі, наш Найдорожчий і Незабутній
МУЖ, БРАТ, ВУЙКО І СТРИЙКО

бл. п.

Інж. МИХАЙЛО МІНЧАК

поручник УСС

Сповнені невимовним жалем і горем хочемо цією дорогою висловити з глибини серця найщирішу подяку нашим дорогим Рідним, Близьким, Приятелям та Знайомим, що не жаліли труду й часу, щоб віддати останню прислугу Покійному, попрощати і відпровадити Його на місце Вічного Спочинку.

В першу чергу складаємо нашу щиру подяку Високопреподобним Отцям: шамбелянові Робертові Москалеві, о. радникові Томі Бариляковi та о. Томі Саюкові за звеличання своєю участю у відправленні Панахиди.

Особливу подяку складаємо Товаришам Зброї за віддання Покійному останнього салюту з прапором та покриття Його червоною китайкою, а п. директорові Порицькові за зворушливу і глибоко змістовну промову.

Окремо щиро дякуємо о. д-рові Паскові за похоронні відправи та дуже гарну проповідь на шляху життя Покійного в катедральному храмі Непорочного Зачаття у Філядельфії та відпровадження Покійного на Вічний Спочинок на український цвинтар у Факс Чейсі.

Щира подяка тим Панам, що трудилися при несенні домовини.

Дякуємо Всім, що зложили грошові пожертви на українські цілі та церковні відправи, а також усім Тим, що зложили квіти на свіжу могилу. Щира подяка Усім, які усно, телефонічно, через авдиції та листовно склали співчуття та слова розради в днях нашого смутку.

Особливо щиро дякуємо дорогому д-рові Я. Яримовичеві за солідну лікарську опіку над Покійним в часі Його недуги.

Наша подяка була б неповна, коли б ми поминули правдиву християнську поміч п-ства Іванки і Володимира Возьних в часі тяжкої недуги Покійного та д-рові О. Л. Луцевим, що не жаліли труду і прибули на похорони з Ню Йорку.

Дякуємо п. інж. Зубалеві за прегарну поетичну-прощальну промову на поминках у Сестер Василіянок на Факс Чейсі. Дякуємо Приятелям та Членам нашої Родини за допомогу в похоронному прийнятті, а також похоронному заведенню М. Насевича за справне і надзвичайно дбайливе улаштування похоронів.

Нехай Милосердний Господь дарить Вас усіх своїми щедрими ласками.

У глибокому смутку:
дружина — ОСИПА
брат — ДМИТРО з родиною
брат — СЕМЕН з родиною в Україні
братова — ЛЕОНТИНА з родиною

Дня 21 березня 1976 р. у СОРОКОВИЙ ДЕНЬ по смерти Покійного б[illegible] 11.30 [illegible]
у Філядельфії при Франклин вул.

УКРАЇНСЬКЕ СПІВОЧЕ Т-ВО КОБЗАР у ФІЛЯДЕЛЬФІЇ, Па.

запрошує на

СПІЛЬНИЙ КОНЦЕРТ

РОМАН РУДНИЦЬКИЙ

ПІЯНІСТ-ВІРТУОЗ

СУЗАННА РУДНИЦЬКА

ОПЕРОВЕ СОПРАНО

В програмі концерту твори: Массенета, Вебера, Шопена, Моцарта, Равеля, Ліста та Антона Рудницького.

20-го березня 1976 р., о годині 7-ій веч.

в АВДИТОРІЇ МЕЛРОВЗ АКАДЕМІ ГАЙ СКУЛ

Олд Йорк Ровд і Мелроз Авеню у ФІЛЯДЕЛЬФІЇ, Па.
Квитки вступу в передпродажі: Оріон та Космос та при вступі на залю.

ВІДДІЛ УККА —
НЮАРК, ІРВІНҐТОН і ОКОЛИЦІ

запрошує Громадянство на

П А Н Е Л Ь

на тему

ЕВОЛЮЦІЯ УСТРОЮ УККА В ПИТАННІ АКТИВІЗУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ

який відбудеться

в суботу, 20-го березня 1976 р.
в УНДомі в Ірвінґтоні, Н. Дж.

140 Prospect Avenue
УЧАСНИКИ:
Референт — ред. ЗЕНОН СНИЛИК
Кореференти — ред. ЯРОСЛАВ ГАЙВАС,
ред. мґр РОМАН ІЛЬНИЦЬКИЙ,
і проф. д-р ЄВГЕН ФЕДОРЕНКО
Модератор — д-р ТЕОДОЗІЙ КРУПА
Початок — год. 6:30 веч.

УВАГА! УВАГА!

1-ий Відділ СУА в Ню Йорку

— влаштовує —

„ВЕЧІР МУЗИКИ ПІСНІ і СЛОВА"

в суботу, 13 березня 1976 р., о год. 4 по пол.
у ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКОМУ КЛЮБІ, 149 2-га Аве., НЮ ЙОРК

У ПРОГРАМІ ВЕРУТЬ УЧАСТЬ:
1. УЧНІ Студії Мистецького Слова п. Л. Крушельницької.
2. ЛАРИСА МАҐУН-ҐУРИН — сопрано, при фортепіяні О. КУЙВІДА.
3-4. ОКСАНА ГАВРИЛЮК і МАРТА МАЧАЙ — фортепіян.
5. СТЕФАН ШКАФАРОВСЬКИЙ — бас.
6. Ансамбль „ПРОМІНЬ" під керівництвом БОГДАННИ ВОЛЯНСЬКОЇ
7. МАРТА ВАЦИК і БОГДАН АНДРУСИШИН — дует при супроводі ґітар

- Дохід призначений на стипендії у Бразилії.
- Вступ для дорослих 3.00 дол., молодь 1.00 дол.
- Буфет у заряді Членок 1-го Відділу — безплатний.
- До участи запрошує все Громадянство —

УПРАВА та ЧЛЕНКИ 1-го ВІДДІЛУ СУА

ЗАПРОШЕННЯ

Оцим запрошуємо всі музичні і танцювальні ансамблі, Школи, студії та мистців-солістів до участи в

ПЕРШОМУ

УКРАЇНСЬКОМУ ЯРМАРКУ

що відбудеться

14, 15 і 16 травня ц. р. на 7-ій вулиці Схід поміж 2-3 Авенями в Менгетені

- Зголошення приймаємо до 15-го березня 1976 року.
- За додатковими інформаціями просимо звертатися до програмового референта — ч. телефону (212) 674-6569

УКРАЇНСЬКИЙ СВЯТОЧНИЙ КОМІТЕТ 200-РІЧЧЯ АМЕРИКИ в НЮ ЙОРКУ
140 2-га Авеню, Ню Йорк, Н. Й. 10003

Святкування 22-их Січнів у Гемпстеді

Образ маестра Івана Кучмака — „Соборність"

Старанням Відділу УККА на повет Нассав з осідком в Гемпстеді, святкування 22-го Січня відбулися в Гемпстеді, Н. Й. 1-го лютого 1976.

В обидвох місцевих українських церквах відправлено Богослужби в намірренні Українського Народу, а в залі Українського Католицького Парохіяльного Центру, о год. 4-ій по пол., відбулася святкова Академія присвячена тим двом величним датам.

Програму розпочато американським гимном, що його виконав хор української православної парохії св. Михаіла під дириґуванням Юрія Гураля. Відтак приявні відспівали укаїнський гимн.

Голова Відділу адвокат Вол. Атляс відкрив програму Академії коротким словом, привітавши приявних парохів місцевих українських церков: о. д-ра С. Гаюка, православного пароха й о. Е. Шараневича — католицького пароха та пароха сусідньої української католицької парохії в Бабилоні — о. А. Кучму, як рівнож і представника естонської громади, який привітав українську громаду з Роковинами відновлення Української Державн.

Зараз, на вступі програми, введено точку, яка зворушливим характером впровадила приявних в час і місце тих величних подій; на екрані висвітлено 10 прозірок з мистецьких творів маестра Івана Кучмака, темою яких були історичні події і пам'ятки, а саме: На сторожі віків, історичні пам'ятки Києва, портрет президента Мих. Грушевського, святочне проголошення Злуки Українських Земель, Парада Українських Збройних Сил, В світ за очі, Пристань Свободи, Нові горизонти та інші. Кожну прозірку коментовано, від цитатів IV-го Універсалу до причалу українських еміґрантів до захисних берегів Америки.

На дальшу програму склалися виступи Школи Бандуристів при місцевому Відділі ООЧСУ, сценка шкільних дітей української суботньої школи при українській католицькій парохії — кляса Хр. Шмотолохи, дитячі деклямації Марти Подолюк та Левка Лисняка — учня суботньої школи православної парохії. Реферат українською мовою виголосив Андронік Копистянський, який надав рефератові актуального характеру, виказуючи вплив ідей 22-их Січнів на наступні покоління, аж до теперішніх часів.

Короткий реферат по-англійськи прочитала студентка Оксана Дацків на тему Визволення України та про молодь на українських землях і поза ними. Думки висловлені в доповіді були цікаві й на часі, шкода тільки, що тих, для яких цей реферат призначено, тобто англомовних слухачів, на залі було небагато.

Студент Т. Сенчишин відчитав проклямацію Українського Дня Незалежности в стейті Ню Йорк, що її підписав губернатор стету Кері.

На закінчення програми хор під дириґентурою Гураля відспівав пісні: „Гимн українців в Америці", „Пісню-Молитву", і „Гей у лузі". Програму закінчено піснею „Не пора, не пора" Програмою проводили В. Атляс і М. Курчак.

Сцену, прибранням якої займалися В. Шпачинський і Мих. Саґатий, прикрашував величавий портрет М. Грушевського, роботи маестра І. Кучмака. До позитивів Академії треба зарахувати й те, що до неї притягнено багато молоді і включено її до участи в програмі.

Заходами того ж Відділу УККА день 22-го січня 1976 р. був проголошений Днем Української Незалежности в чотирьох місцевостях повіту Нассав. У цьому дні повівали українські прапори на міських ратушах в місцевостях Гемпстеді, Ґленкові, Остербей та самій столиці повіту Мінеолі, а в місцевій американській пресі появились світлини та короткі згадки про ці події.

М. Курчак

„Завершення літа". Шоста книжка поезій М. Мандрики

Вінніпеґ, 1975. Друкована у в-ві Ю. Середюка. 189 стор.

В цей час, коли цей огляд буде друкуватися, д-р М. Мадрика буде вже в половині свого 90-ліття. Одначе, не зважаючи на його такий поважний вік, він дуже жваво відгукується на всі події світового життя, які вирують навколо нього, і на їх основі він творить свою блискучу лірику.

Багато з його теперішніх творів перевищує те, що він написав в попередні роки. Постає питання: чому він Постає питання: чому він не перестає всі свої роки служити в храмі поезії? На це питання він сам нам дає знаменну відповідь: тому, що він, подібно, як німецький філософ Кант, весь час є зачарований величчю всесвіту, тому що любить природу, людей, українське минуле, як і Канаду — країну, яку він вибрав за свою другу батьківщину десь тому пів сотні літ. Стає зрозумілим, що якщоб в нього не було цього багатогранного обдарування, його корисна частина життя була б давно вже скінчена. На мій погляд — це поезія, яка тримає його в повності сил і творчої енерґії.

Цей том його поезії розподілений на вісім секцій. Перша називається по латині „Ляпіс Філософорум" (Філософський камінь). В ній він спинається над водоспадом могутніх імперій, над долею самої плянети Землі, яка, за його словами, має в кінці кінців вибухнути й обернутися в комету, що буде кружляти навколо сонця. Можна припустити, що він думає, що це буде й добре, бо зі занепадом моралі людства життя стає болюче нестерпним. Поет, одначе, пробує, з найбільшим напруженням думки, знайти промінь світла, який би розсік пітьму, що окутує людство. Він такий промінь знаходить, і це спасає його від скрайнього песимізму.

В другій частині, під назвою „Музичні ночі", він відходить від світу неґативізму в царство мелодій і гармонії, створених Моцартом, Бізе, Ґуно, Пуччіні, Шубертом, включно з Ваґнером — „богом Валгалли", який громом-оркестрою викликає завзятців до великих вчинків, що, одначе, має бути вгамованим м'якою музикою Чайковського скрипок, щоб зберегти музичну рівновагу.

Третя секція „Пісня Пісень" починається з лірики в двох частинах, назву якої поет взяв за назву цілої книжки — „Завершення літа". Д-р Мандрика символічно інтерпретує завершення літа його власного життя в синтезі завершення літа в природі. Кінець може наступити скоро, але життя йде далі і він міцно тримається його, заклинаючи: „Любіть життя! Життя є Радість"!

„Царство природи", що творить дальшу секцію представляє ґльомерат природних явищ, в якому поет ганяє вітри у всі кінці світу, у всі сезони, серед добрих і недобрих елементів природи.

„Про патріа" складається з ліричних поезій, пов'язаних з подіями в його рідній країні. Ця лірика переплітається з загальними ідеалами й бажаннями українців Канади, що стали провідними й озвичаєними в їх житті.

Секція, названа по латині „Еґо Інсо" („Про себе самого"), складається з рефлексій поета над самим собою. Він розглядає себе в дзеркалі, як старого дивака. Одначе, в своїх почуваннях і думках він виявляє себе юнаком. І справді, в своїх творах д-р Мандрика залишається молодим навіть тоді, коли виступає у десятиліття свого життя.

В сцені, названій по латині „Ін Меморіам", поет нібн підготовляє себе до свого фізичного кінця. В одній ліриці він каже: „Підем до мертвих". Одначе, він знаходить заспокоєння, коли згадує видатних померлих, за якими він має піти. Між іншим згадує Шарля де-Ґоля, якому вкладає в уста слова, подібні до слів короля Людовика XIV: „Франція — це я!"., що стали тепер порожньою фразою. У тих міркуваннях Мандрика звертається часто до теми „Марнота марнот".

Твори Мандрики багатословні, але його слова такі поетичні, що читач з захопленням переходить від одної лірики до другої, знаходячи в них нові думки чи ідеї. Бо, будучи поетом, Мандрика є також поважним філософом. Його позитивні рефлексії розсіяні по цілій книзі, і коли їх зібрати в одне ціле, вони показали б його глибоку любов до Природи і її Творця, як також до його братів-людей і до інших живих істот, добро яких було постійно в його умі й серці, коли він писав свої численні твори в прозі й поезії.

К. Г. Андрусишин

С. Островський переобраний...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

ний День УНСоюзу Стейту Ню Джерзі та склала подяку членкам Округи за взірцеве ведення буфету у кухні на цьому Дні, Окружній Управі уділено абсолюторію на внесок Контрольної Комісії.

Головний секретар Володимир Сохан поінформував у своєму слові про теперішній стан УНСоюзу та досягнення у минулому році і закликав до посиленої праці місцевих союзових діячів, підкреслюючи важливу ролю і значення УНСоюзу для нашого народу. Обласний організатор Василь Оріховський склав подяку організаторам Округи за гарні осяги в 1975 році (Квітка Стецюк — 36 членів, Галина Гаврилюк — 17, Стелла Расн — 17, Степан Островський — 19 і Михайло Жук — 14), вручив голові Округи чека за виконання 75 відс. нових членів та подав ряд порад, як приєднувати нових членів для УНСоюзу, вказуючи на джерела нових членів серед молоді і молодих професіоналістів, яким потрібні вищі суми забезпечення.

В обговоренні плянів праці Округи порушено справу Окружної Забави, яка відбудеться 15-го травня в Джерзі Сити, та бенкету для вшанування союзових діячів стейту Ню Джерзі, влаштування якого відкладено на осінь.

Вкінці Зборів предсідник привітав голову Стейтового Комітету Округ УНСоюзу Ню Джерзі Івана Хомка, який виголосив короткий привіт, в якому зокрема подякував діячам Надгудсонської Округи за великий вклад у дуже успішний День УНСоюзу Стейту Ню Джерзі. Учасники нарад також привітали сердечно довголітнього діяча і члена Клюбу Заслужених Союзовців в Пассейку Петра Головачука.

На Зборах був представлений новий молодий секретар 270-го Відділу Павло Роїк, зять Степана Островського, якому саме передав секретарство С. Островський.

О. Кузьмович — голова СУЖА...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

Спілки Українських Журналістів Канади. Однохвилинною мовчанкою вшановано померлих членів СУЖА, які відійшли в останній дворічній каденції. Були ними Зенон Винницький, Мирон Заклинський, Богдан Кравців, Кость Кононенко, Богдан Олесницький, Микола Понеділок, Лев Попович, Лев Жаблко-Потапович, Петро Сагайдачний, Михайло Сосновський і Зенон Стефанів, та канадські журналісти: Олександер Мох, Нестор Ріпецький і Василь Софронів-Левицький.

Гість з Філядельфії, голова Об'єднання Українських Письменників „Слово", Остап Тарнавський привітав Збори, висловивши кілька конструктивних зауваг і побажань щодо діяльности Спілки.

Присутні на Зборах 20 членів Спілки одноголосно схвалили Порядок нарад,, ознайомились з протоколом 9-их Зборів СУЖА і обрали комісії Номінаційну (д-р Лука Луців, Василь Верган і д-р Василь Тершаковець) і резолюційну (Іван Кедрин, Орест Питляр і Михайло Островерха). За уступаючу Управу звітували голова Іван Кедрин, секретар Ольга Кузьмович і скарбник Павло Дорожинський. Про зразкове ведення книг звітував голова Контрольної Комісії Маріян Коць.

Із запитами, внесками і в дискусії виступали: Іван Дурбак, Василь Верган, О. Луцький, Іван Світ, Мирослав Прокоп, Іван Кедрин, Ольга Кузьмович, Роман Левицький, д-р Роман Осінчук, Людмила Волянська, Орест Питляр, Маріян Коць, Ольга Соневицька, Павло Дорожинський. Неприявний Ярослав Шав'як надіслав свої завваги. Збори закінчено прочитанням резолюцій (ред. Орест Питляр), словом нововибраної голови СУЖА Ольги Кузьмович, заувагами почесного голови Іван Кедрина та заключним словом д-ра Мирослава Прокопа — голови президії Зборів.

Окремі звіти з Зборів будуть надруковані в 13-му числі „Українського Журналіста", яке має незадовго появитися як число, присвячене головно св. п. ред. Михайлові Сосновському.

Кіссінджер подав передумови своєї резиґнації

Вашінґтон. — У інтерв'ю з кореспондентом журналу „Ю. С. Нюз енд Ворлд Репорт" державний секретар Генрі Кіссінджер заявив, що він негайно зрезиґнував би, якщо показалося б, що його дальше перебування на тому пості політично шкодило б президентові Джералдові Фордові. Однак Кіссінджер твердив, що Президент переконує його, що він дуже корисний. Кіссінджер сказав, що тепер його критики більше критикують його персонально, ніж закордонну політику ЗСА, бо це виборчий рік, в якому звичайно атакується людей, які посідають деякі повновласті й силу.

Свято Жінки Героїні-Страдниці в Трентоні

11-ий Відділ СУА в Трентоні підготовив на день 5-го листопада м. р. Святочну Академію в честь „Жінки Героїні-Страдниці".

В гарній, просторій залі української православної церкви св. Юрія при численно зібраній громаді, молоді виконавці під досвідченою рукою артистки Людмили Сердюк виконали ряд точок і виповнили серця слухачів теплим почуттям, що наша молодь цінить наших героїнь, які віддали своє життя в боротьбі за наше майбутнє.

Академію відкрила Людмила Сердюк, голова 11-го Відділу СУА в Трентоні, вступним словом, як рівнож заповіла і провадила програмою свята. Перед відкриттям, на залю увійшли діти з молодечих організацій, які принесли вінок і поклали його на гарно удекорованій сцені, роботи І. Ю. Микитина.

Хор „Молода Україна", під дириґентурою проф. Володимира Тритяка, започаткував виступ відспіванням американського гимну і опісля виконав пісні: „Україно Зоре" І. Козака, „Гей, брати, Воскресну пісню" — В. Воробкевича та „Встаньмо разом" — В. Тритяка.

Рясними оплесками нагороджено виконання молодого хору.

Реферат виголосила проф. д-р Н. Пазуняк. Життєписи, діла наших славних героїнь, починаючи від княжни Ярославни і кінчаючи героїнями наших днів, дуже зацікавили присутніх.

Співочий гурток пластунок „Волошки", а саме: Л. Добровольська, М. Копаниця, В. Микитин, М. Струк, К. Великорідько, Л. Веремієнко і В. Щурук відспівав з приємним забарвленням голосів: „Києве мій", „Земле моя" і „Де гори Карпати".

„Отче Наш" — Юрія Форися, який виголосила панна М. Глушок, зробив сильне враження. Монтаж — деклямація творів Юрія Вердника у виконанні студентів: Л. Добровольської Л. Веремієнко, О. Корчмарика і М. Дзюбаса був доказом здібностей і працьовитости наших молодих людей.

Відспіванням гимну „Ще не вмерла Украна" закінчено багату програму вечора. Загальне враження із цієї вдалої імпрези було дуже додатнє, якщо наша молодь буде клонити голови перед героями минулого, і коли доля України буде їй дорога, майбутнє наше — дорога.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ТЕОДОР ШКОЛЬНИЙ, член УНС Відділу ч. 35 Т-ва Укр. Амер. Єдність в Чікаго, Ілл., помер 9-го листопада 1975 р. на 70-му році життя. Покійний народився в Озерянах, Борщів, Зах. Україна. Став членом УНСоюзу в 1950 р. Полишив в смутку жінку Анну, сина Тараса та сестру в Україні. Похорон відбувся 12-го листопада 1975 на цвинтарі св. Марії в Чікаго, Ілл.
Вічна Йому Пам'ять!
Богдан Вовчик, секр. Від.

МИКОЛА РОЙКО, член УНС Відділу ч. 325 Т-ва Запорожська Січ в Брукліні, Н. Й. помер 3-го січня 1976 р. на 82-му році життя. Покійний народився в Гіла Вилскі. Став членом УНСоюзу в 1941 році. Полишив в смутку 4 дочки Стелла, Анна, Марія і Лесі. Похорон відбувся 8 січня 1976 р. на цвинтарі св. Івана в Мідле Віладж, Н. Й.
Вічна Йому Пам'ять!
Секретар Відділу

АҐНЕС СУТКОВСЬКА, членка УНС Відділу ч. 331 Т-ва Ст. Мельничук в Мілвілі, Н. Дж., померла 16 квітня 1975 на 79-му році життя. Покійна народилася в Польщі. Стала членкою УНСоюзу в 1942 році. Полишила в смутку дочку Женні Ларкін. Похорон відбувся 18-го квітня 1975 р. на Аура семетері, Н. Дж.
Вічна Їй Пам'ять!
Секретар Відділу

ВАСИЛЬ ЛИТВИНКА, член УНС Відділу ч. 170 Т-ва Українська Січ в Джерзі Ситі, Н. Дж., помер 24-го серпня 1975 р. на 54-му році життя. Покійний народився в селі Старі Петликівці, пов. Бучач. Став членом УНС в 1949 році. Полишив в смутку дружину Ольгу, дочки: Марія з мужем Антоном, і Катерина, сина Петра, маму, брат і сестра на Україні. Похорон відбувся 27 серпня 1975 р. на цвинтарі св. Андрея в Бавнд Бруку, Н. Дж.
Вічна Йому Пам'ять!
Галина Гаврилюк,
Секретар Відділу

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

П'ЯТНИЦЯ, 12-го БЕРЕЗНЯ 1976 р.

НЮАРК-ІРВІНҐТОН, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Запор. Січ 371 Відд., о год. 7 веч., в залі УНДому в Ірвінґтоні. Управа Відділу на 1976 рік: Стефанія Стеців, гол., В. Шпирка, заст. гол., Леся Назарук, кас., Ю. Баранюк, фін. секр., К. Комісія: Ан. Феденишин, гол., М. Дереш і Т. Дзерал — члени. — Секретар.

СУБОТА, 13-го БЕРЕЗНЯ 1976 р.

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Чорн. Січ 14 Відд., о год. 6-ій веч. в приміщенні Чорн. Січі. Проситься чл. прибути і вирівняти вкладки. — В. Роговський, предс., М. П. Отрок, секр., З. Терлецький, кас.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Місячні збори В-ва св. Ів. Хрестителя 270 Відд. о год. 7-ій веч. в УНДомі. Проситься чл. прибути і вирівняти залеглі вкладки. Управа Відділу на 1976 р.: А. Струк, предс., В. Бутковський, заступник, П. Роїк, фін. секр., С. Островський, заст., В. Бутковський, рек. секр., В. Карий, Т. Войко, Л. Ляхоцька — К. Комісія. П. Роїк, С. Островський, Є. Парницький — організатори чл., представники до УККА і до Нарґудсонської Округи УНСоюзу. — Управа.

НЕДІЛЯ, 14-го БЕРЕЗНЯ 1976 р.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Місячні збори В-ва св. апп. Петра і Павла 102 Відд. о год. 11:30 ранку в церковній залі св. Йосафата, 5720 State Rd., Parma, Ohio. І. Попович, предс., І. Жгуба, кас., М. Вобечко, секр.

ТАРЗАН, Ч. 7441. Тарзан в Опарі

Тарзан обережно підходить до пошкодженого муру, який охоплює місто Опар...

...Тоді проходить крізь вузьку щілину...

Протягом того часу за його кроками маленькими очима слідкують ґротескові мешканці Опару!